Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ 22 январь 1971 йил, жума ◆ № 18 (14.788). ◆ Баҳоси 2 тийин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиуми «Ўзбекистон ССР Совхозлар иттифоқ-республика министрлигини ташкил этиш ҳақида» фармон чиқарди.

ТАШАББУС КЕНГ ҚАНОТ ЁЙСИН!

РЕСПУБЛИКАМИЗ МЕҲНАТКАШЛАРИ БУХОРО ВА ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТЛАРИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ХОДИМЛАРИНИНГ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИНИ БИРДАМЛИК БИЛАН ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАМОҚДАЛАР.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

«ГОЛОДНОСТЕПСТРОЙ» СОВХОЗЛАРИ ПАХТАКОРЛАРИНИНГ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ ТЎҒРИСИДА

1970 йилда пахта етиштириш соҳасида катта муваффақиятларга эришган «Голодностепстрой» совхозларининг пахтакорлари эришилган натижаларни мустаҳкамлаб, 1971 йилда пахта етиштиришни янада кўпайтириш чораларини амалга оширишга қарор бердилар. «Голодностепстрой» совхозларининг меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди шарафига социалистик мусобақани авж олдириб, 1971 йилда Мирзачўлнинг қўриқ ерларида Ватанга 250 минг тонна, шу жумладан давлат планидан ташқари салкам 80 минг тонна пахта беришга аҳд қилдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети «Голодностепстрой» совхозлари пахтакорларининг пахта етиштиришни янада кўпайтириш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини маъқуллади.

Область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига, касаба союз ва комсомол ташкилотларига «Голодностепстрой» совхозлари пахтакорларининг социалистик мажбуриятларини кенг муҳокама қилиш, партия XXIV съезди шарафига пахта етиштиришни янада кўпайтириш учун социалистик мусобақани авж олдириш топширилди.

«Голодностепстрой» совхозлари пахтакорларининг 1971 йилги СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Голодностепстрой» территориал бошқармаси совхозлари ходимлари коллективи КПСС XXIII съездининг қарорларини амалга ошира бориб ва партиянинг бўлажак XXIV съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг, область, район партия ва совет органларининг кундалик ёрдами туфайли пахта ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан 1970 йил планини, шунингдек ўтган беш йиллик планни бажарди.

«Голодностепстрой» совхозлари 1966 йилдан тортиб, 1970 йилгача ўтган беш йил мобайнида 678 минг тонна пахта ва бошқа кўпгина қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштирдилар. Пахта етиштириш йил сайин ортиб бормоқда. 1970 йил — юбилей йилидагина Мирзачўлдаги қўриқ ерлардан давлатга 195,6 минг тонна пахта топширилди, шу жумладан пахтанинг 152,7 минг тоннаси, ёки 78 проценти машиналарда териб олинди.

«Голодностепстрой» совхозлари дашт ерларни ўзлаштириш ва қишлоқ хўжалик ишларини пахта етиштиришдаги илғор агротехника ва прогрессив методларни қўлланиш асосида олиб бормоқдалар: ҳамма жойда чигит кенг қатор ораларига ва белгиланган миқдорда экилмоқда, ҳамма майдонларда гербицидлардан фойдаланилмоқда, қатор ораларига ишлов бериш, суғориш ва ҳосилни йиғиштириб олиш комплекс механизациялаштирилмоқда.

Мирзачўлни ўзлаштирувчилар КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, 1971 йилда қуйидаги мажбуриятларни оладилар:

250 минг тонна пахта етиштириб давлатга сотамиз. 205 минг тонна пахтани машинада териб оламиз, шу жумладан районлар бўйича қуйидаги миқдорда пахта етиштирамиз:

	Ялпи пахта ҳосили (минг тонна)	шу жумладан машинада териб олиш (минг тонна)
Ильич райони	44,2	36,0
Дўстлик райони	69,5	56,0
Мирзачўл райони	62,1	55,0
Пахтакор райони	67,1	53,5
Янгиер райони («Фарҳод» совхози)	7,1	4,5

Пахта етиштиришни кўпайтириш юзасидан олинган юксак социалистик мажбуриятларда гектар бошига ҳосилдорликни 3 центнер ошириш ва пахта етиштиришни 1970 йилда эришилган даражага нисбатан 28 процент кўпайтириш кўзда тутилади.

Ана шу масъулиятли ва мураккаб вазифани бажариш учун қўриқ ерлардаги совхозларнинг коллективларидан бутун кучғайратларини сарф қилиш, меҳнат интизомини юксак даражага кўтариш, барча моддий-техника ва одам кучи ресурсларини сафарбар қилиб, улардан мақсадга мувофиқ фойдаланиш, давлат томонидан қўриқ ерларни ўзлаштирувчиларга бериладиган техника, минерал ўғитлар, ер, сув ресурслари ва бошқа ресурслардан яхши фойдаланиш талаб этилади.

Мирзачўл совхозлари ходимлари коллективлари қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг самарадорлигини кескин суратда ошириш учун 1971 йилда қуйидаги тадбирларни бажариш мажбуриятини оладилар:

экиш кампаниясини қисқа муддатларда ўтказиш учун зарур қишлоқ хўжалик техникасини 1 мартгача батамом ремонтдан чиқарамиз ва тахт қилиб қўямиз;

февраль ойида ернинг шўрини ювиб яхоб суви берамиз;

жами 120 минг гектар майдонга чигитни 90 сантиметрли қатор ораларига экиб, айни вақтда гербицидлар ва минерал ўғитлар соламиз; бутун майдонга белгиланган миқдорда уруғлик чигит экамиз ва туксиз уруғлардан кенг фойдаланамиз;

ҳар гектар майдонда чигитнинг белгиланган қалинликда бир текис униб чиқишини таъминлаймиз.

ғўзани суғориш пайти бошланишигача ирригация шохобчалари ва улардаги барча иншоотларни ремонтдан чиқариб, тахт қилиб қўямиз;

ғўза ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини ўз вақтида парвариш қиламиз ва суғорамиз, бу ишларни энг кўп миқдорда механизациялаштирамиз;

пахта териш кампанияси даврида барча совхозларда бевосита даланинг ўзида пахта териш техникасига хизмат кўрсатувчи отряд ва группалар ташкил этамиз ҳамда шу асосда механизмлардан фойдаланиш коэффициентини 0,85 гача етказамиз. 30 минг гектар майдонда етиштирилган пахтани қўл меҳнатидан фойдаланмай териб оламиз;

экиш вақтигача совхозлар курсларида 770 механизатор тайёрлаймиз; 1 мартгача совхоз ишлаб чиқаришини такомиллаштириш юзасидан совхоз мутахассислари ва бригада бошлиқлари билан семинар ўтказамиз; терим кампанияси бошланганига қадар 1000 механизаторни қайтадан тайёрлаймиз;

дала ишларида банд бўлган ходимлар учун яхши маданий-маиший шароит вужудга келтирамиз.

Совхозларда пахта етиштиришни кўпайтириш билан бир қаторда қуйидаги ишларни ҳам бажарамиз:

бедапояларни 25,7 минг гектарга етказамиз, шу жумладан бу йил 13 минг гектар ерга беда экамиз, алмашлаб экиш юзасидан қабул қилинган схемаларга мувофиқ, бутун майдонларга энг қулай муддатларда юқори сифатли беда уруғлари экамиз;

1971 йилда 80 минг тонна пичан ва 610 тонна беда уруғи, 38 минг тонна силосбоп маккажўхори, 7300 тонна сабзавот, 14100 тонна полиз экинлари, 2100 тонна картошка, 3 минг тонна узум ва мева етиштирамиз;

қўшимча равишда уч совхозда қорамол фермаларини ташкил этамиз ва қорамол туёғини 6250 бошга, шу жумладан, сигирлар сонини 1600 тага етказамиз. Чорва моллар боқишда илғор методларни қўлланиб, чорвачиликдаги сермеҳнат ишларни тамомила механизациялаштирамиз ва 610 тонна гўшт, 2200 тонна сут тайёрлаймиз. Ҳар бир сигирдан соғиб олинадиган сутнинг ўртача миқдорини планда кўрсатилган 1630 килограмм ўрнига 1900 килограммга етказамиз.

Пахтакорларнинг ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажаришлари учун «Голодностепстрой» трестлари, механизациялаштирилган кўчма колонналари ва бошқа бўлинмаларининг ходимлари меҳнатни илмий асосда ташкил этиш, янги техника ва илғор технологияни қўлланиш, тежамкорликка қаттиқ риоя қилиш ва меҳнат унумдорлигини ошириш асосида 1971 йилда қуйидаги мажбуриятларни оладилар:

— планда кўрсатилган 16 минг гектар ўрнига 18 минг гектар янги ерларни комплекс асосда тайёрлаб ишга соламиз, 4,5 минг гектар шўрхок ернинг мелиорация ҳолатини яхшилаш чораларини кўрамиз;

— 176 минг квадрат метр ҳажмдаги уй-жойни, планда кўрсатилган 26 ишлаб чиқариш-хўжалик маркази ўрнига 30 ишлаб чиқариш-хўжалик марказини, планда кўрсатилган 100 бригадада дала шийпони ўрнига 120 дала шийпонини, планда кўрсатилган 1400 ўрнига 2000 сигир боқиладиган чорвачилик фермасини, Ержар посёлкасида йилига 33 минг тонна хом пахтани қайта ишлаб берадиган пахта заводини қурамиз ва фойдаланиш учун топширамиз, 1176 ўринли умумий таълим мактаблари биноларини қуриб, муддатидан илгари 1 сентябргача топширамиз, планда кўрсатилган 650 ўрнига 740 ўринли мактабгача тарбия муассасаларини ва 1400 ўринли клубларни қуриб, фойдаланишга топширамиз;

— планда кўрсатилган 1660 километр ўрнига 2000 километрлик ёпиқ коллектор-дренаж шохобчасини вужудга келтирамиз;

115,1 миллион сўмлик пудрат қурилиш-монтаж ишлари йиллик планини 25 декабргача бажарамиз ва планда ташқари 3 миллион сўмлик ишларни бажарамиз.

БУ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАР «ГОЛОДНОСТЕПСТРОЙ» СОВХОЗЛАРИ, ТРЕСТЛАРИ, МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИЛГАН КЎЧМА КОЛОННАЛАРИ ВА БОШҚА БЎЛИНМАЛАРИ ХОДИМЛАРИ КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ ЙИҒИЛИШЛАРИДА МУҲОКАМА ЭТИЛИБ, ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН.

ФАРҒОНА область, Охун бобоев районидаги «Оқ олтин» колхозининг механик-ҳайдовчилари пўлат отларини кўкламги экиш мавсумига тўла-тўкис шай қилиб қўйдилар. Суратда: колхоз механизаторларининг сардори — бош инженер Маъмуржон Хасановни кўриб турибсиз.

А. Тўраев фотоси.

БЕЛЛАШИШГА ТАЙЁРМИЗ

(Тошкент область, Оққўрғон район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Ҳаким ОБИДОВ билан суҳбат).

Бухоро ва Қашқадарё областлари қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан маъқулланган социалистик мажбуриятлари босилган газеталар Оққўрғон колхоз ва совхозларига ҳам етиб келгач, ҳамма жойда бу мажбуриятлар кенг муҳокама қилина бошлади ва қизғин қўллаб-қувватланмоқда.

Мухбиримиз меҳнаткашлар депутатлари район Совети ижроия комитетининг раиси ўртоқ Ҳ. Обидовга мурожаат қилди. У Бухоро ва Қашқадарё областлари қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг социалистик мажбуриятлари оққўрғонликларни ҳам янги зафарларга руҳлантираётганлиги тўғрисида гапириб берди.

— Пахта майдони — мардлар майдони! — деди у. — шу жасорат майдонида ғолиблар билан беллашишга ҳамиша тайёрмиз. Бухоро ва Қашқадарё меҳнаткашлари бизни яна бир марта ана шунга даъват этишяпти. Бунга жавобан районимиз меҳнаткашлари ҳам КПСС XXIV съезди шарафига ўз зиммаларига янги, оширилган мажбуриятлар олиб, ишга киришдилар.

Бултурги натижаларни таҳлил қиладиган бўлсак, район бўйича давлатга 85 минг тонна пахта, 164,7 минг тонна каноп, 8,1 минг тонна шоли, 1,6 минг тоннага яқин гўшт, 9,7 минг тонна сут ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб бердик. Беш йиллик план топшириқлари кўнгилдагидек адо этилди. Колхоз ва совхозлар беш йилликда пландан ташқари 43 минг тонна кўп пахта топширдилар. Шу давр ичида ҳосилдорлик 22 центнердан 29 центнерга кўтарилди.

Лекин биз касбдошларимиз айтганидек, ютуқлар олдида сира эсанкираб қолмаслигимиз керак. Балки, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, хусусан пахта етиштиришни бундан буён ҳам кўпайтириб бораверамиз. Тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки босқичида мамлакат «оқ олтин» хазинасига 90 минг тонна дурдона тўкамиз. Бу, пландагидан 18,4 минг тонна ва 1970 йилдагига қараганда 4,6 минг тонна кўп демакдир. Бу йил район бўйича ҳосилдорликни гектар бошига 30 центнерга етказишни асосий мақсад қилиб қўйдик.

Бу йил пахтачиликни комплекс механизациялашга янада жиддий эътибор берилади. Ялпи ҳосилнинг 75-80 проценти машиналарда териб олинади. Бунинг учун техника қувватидан тўла фойдаланилади. Уруғ кенг қаторлаб жойлаштирилган 20 минг гектар майдондаги ғўзанинг пахтаси фақат агрегатларда саранжом-саришталанади.

Район меҳнаткашлари каноп ҳосилдорлигини гектар бошига 155 центнерга етказиш учун курашмоқдалар. Бу йил давлатга 170 минг тонна каноп сотилади. Бу, пландагидан 18,8 минг тонна кўпдир. Шоли ҳосилдорлигини 50 центнерга етказиш тадбирлари амалга оширияпти.

Биз пахта ҳосилдорлигини мавжуд экин майдонларининг мелиоратив ҳолатини, тупроқ структурасини яхшилаш, ердан, сувдан, минерал ва органик ўғитлардан самарали фойдаланиш ҳисобига кўпайтирамиз. Кўклам экин кампанияси бошланишига қадар 950 гектар ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланади, 540 гектар майдон капитал текисланади. Сув шохобчалари тартибга келтирилади.

Бухоро ва Қашқадарё меҳнаткашларининг ватанпарварлик ташаббусидан илҳомланган колхоз ва совхозларимиз пахтакорлари ўз мажбуриятларини қайта кўриб чиқишяпти. «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози, «Ленинобод», «Партия XX съезди», Ҳамид Олимжон номли, Димитров номли, Свердлов номли, «Заря коммунизма» колхозлари ва бошқа хўжаликлар ҳосилдорликни шу йилнинг ўзидаёқ 2,5-3 центнер оширишга аҳд қилдилар. Бу илғор хўжаликларда баҳорга тайёргарлик ишлари жадал суръат, аъло сифат билан олиб борилаётир.

Оққўрғонликлар алмашлаб экишни кенг жорий этиш, деҳқончилик маданиятини ошириш, суғориладиган ерлардан самарали фойдаланиш пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил етиштиришда асосий омил эканлигини яхши англаб, бедазорларни кенгайтириб боришга алоҳида эътибор беришяпти. Кўпгина хўжаликларда алмашлаб экиш схемалари тузилган ва уларга қатъий амал қилинмоқда.

Биз ҳам икки область ватанпарварларининг мурожаатига қўшилиб шонли партиямизнинг бўлажак XXIV съезди шарафига социалистик мусобақани авж олдирамиз. Меҳнаткашларнинг куч ва ғайратини ана шу мусобақада ғолиб чиқишга сафарбар этамиз. Коммунистларнинг буюк анжумани очиладиган кунга қадар қишлоқ хўжалик техникасини баҳорги дала ишларига тўла-тўкис шай қилиб қўямиз. Бошқа зарур машина-механизмлар ҳам муддатидан илгари ремонтдан чиқарилади.

Шу кеча-кундузда Оққўрғон далаларида ижодий меҳнат бамисоли булоқдек жўш урмоқда. Ҳамманинг фикри-зикри партиямиз XXIV съездига муносиб меҳнат совғалари тайёрлашга, бу йилги дала ишларини маромида ўтказишга ва қишлоқ хўжалик экинларидан, айниқса, экономикамизнинг асоси ҳисобланган пахтадан юқори ҳосил етиштиришга қаратилган. Шу муддаомизга эришсак, бухоролик ва қашқадарёлик меҳнатсевар дўстларимизнинг чақириғига амалий иш билан жавоб берган бўламиз. Ҳа, Оққўрғон меҳнат аҳли худди шундай демоқда.

КАСБИМИЗНИ ШАРАФЛАЙМИЗ

Бухоро ва Қашқадарё областларини республикамизнинг пахтачиликдаги машъаллари дейиш мумкин. Қаранг, бухоролик заршунослар бир йилда кўзда тутилганидан 106 минг тонна кўп пахта тайёрлабди. Қашқадарёлик деҳқонлар ўтган беш йилликда пахта майдонларини кенгайтирибгина қолмасдан, область бўйича ҳосилдорликни 6,5 центнер кўтарибдилар. **Ҳар икки областнинг тажрибаси республикамизда пахта етиштиришни кўпайтириш учун катта имкониятлар борлигини кўрсатиб турибди.**

Бухороликлар ва қашқадарёликлар тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки 1971 йилида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, хусусан пахта етиштиришни янада кўпайтириш тўғрисида мажбурият қабул қилиб, ватанпарварлик намунасини кўрсатдилар. Биз уларнинг чақириғига чин юракдан қўшиламиз.

1971 йил партиямизнинг XXIV съезди бўладиган шонли йил. Ҳар бир касб эгаси съездга муносиб туҳфа тайёрлаши керак. Одат-таомулимиз шундай. **Биз бухороликлар ва қашқадарёликлар ташаббусига қўшилиб, ўз зиммамизга конкрет мажбуриятлар олдик.** Масалан, ер ҳайдаш тракторларини муддатидан илгари ремонт қилишга сўз бердик. Ҳозиргача 51 трактордан 40 тасини мавсумга шайлаб қўйдик.

Механизатор — қишлоқда марказий фигурадир. У ҳосилнинг тақдири учун бригадир ёки бўлим бошлиғи билан баб-баравар жавоб беради, олинган даромаддан ҳам баравар наф кўради. Шундай экан, механизаторларимиз ҳамма маркадаги, барча турдаги қишлоқ хўжалик машиналари ва агрегатларини тез фурсатда тайёрлаб қўйишлари лозим. Биз **хўжалигимиздаги культиваторлар, бороналар, сеялкалар, грейдерлар ва бошқа инвентарларни тўла шайлаб қўйдик.** Кўклам экин кампанияси бошланиши биланоқ тракторлар ўриндиғига ўтириб, ишни бошлаб юбораверамиз.

Лекин бу ҳамма иш жойида деган гап эмас. Машина — пўлат, темирдан бунёдга келган. Кунда бўлмаса ҳам кунида панд бериб қўйиши мумкин. Экин кампанияси эса вақтли иш, отини қамчилаган деҳқон ютади, кечиккан деҳқон ютқазади. Биз шуни ҳисобга олиб, ремонтдан чиқарилган машиналар ва агрегатларни қайта-қайта кўрикдан ўтказяпмиз, зарур топилган эҳтиёт қисмларини алмаштиряпмиз. Ундан ташқари иш жараёнида техника ёрдами кўрсатиш учун учта кўчма устахона ажратдик. Унда малакали токарлар, слесарлар иш олиб боради.

Бутун куч ва ғайратимизни пахтадан юқори ҳосил етиштиришга сарфлаймиз, янги йил топшириқларини тўла бажарамиз. Шу ойнинг охиригача пахта териш машиналарини ҳам тахт қилиб қўямиз. Бухоролик ва қашқадарёлик пахтакорлар чақириғига амалий жавобимиз шу бўлади.

Я. ОРТИҚОВ, Б ПУЛАТОВ, О. ЗИЕЕВ, И. ЭГАМБЕРДИЕВ — Узбекистон районидаги Муқимий номли колхоз ремонт устахонаси усталари,

Қ. МАҲКАМОВ, механик.

ПАРТИЯГА САДОҚАТ

ВЛКСМ Марказий Комитети пленумидан

20 январда Москвада ВЛКСМ Марказий Комитетининг учинчи пленуми очилганлиги илгари хабар қилинган эди. Пленум партия съездини муносиб кутиб олиш соҳасидаги вазифаларни муҳокама қилишга бағишланди.

Пленумда бир қанча комсомол ташкилотларининг ҳисоботлари тингланди. Пленумда Ўзбекистон комсомолларининг жанговар рапорти жаранглаб эшитилди: рух заводи рекордли қисқа муддатда ишга туширилди. Чорвоқ ГЭСининг биринчи турбинаси белгиланган муддатдан бир йил олдин электр энергияси берди. Катта Андижон канали ишга туширилди.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Абдуллаева Ўзбекистон комсомолларининг шонли ишлари тўғрисида гапириб, республика ёшлари партия съезди очиладиган кунгача 18 миллион сўм тежайдилар, деди.

Украина ЛКСМ Донецк область комитетининг биринчи секретари В. Афонин сўзга чиқди.

Пленумда кун тартибидаги иккинчи масала юзасидан — «Бошланғич комсомол ташкилотларининг фаолиятини янада яхшилаш чоралари тўғрисида» ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Е. Тяжельников доклад қилди.

Пленумда доклад ва комсомол ташкилотларининг ҳисоботлари юзасидан музокараларда ВЛКСМ Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари С. Купреев, Украина ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Капто, ВЛКСМ Ленинград область комитетининг биринчи секретари Р. Николаев, Белоруссия ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари В. Подрез ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Пленум ўз ишини давом эттирмоқда. (ТАСС).

ХУШ хабарлар

САНОАТ, ТРАНСПОРТ ВА ҚУРИЛИШ

БУХОРО. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Янги беш йилликнинг дастлабки ҳафтасида Бухорода керамзит заводи қурилиши бошлаб юборилди. 985-УНРнинг ўртоқ Мустафо Мўминов бошлиқ коммунистик меҳнат бригадаси корхона пойдеворига ғишт қўйди.

Бинокорлар КПСС XXIV съезди шарафига мусобақани кучайтириб, биринчи квартал топшириғини муддатидан ўн кун илгари адо этишга интилишяпти. Корхонанинг дастлабки водопровод, канализация тармоқлари, айланма печь пойдевори қурилиши ниҳоясига етди ҳисоб. Хом ашё омборлари, қурилиш материаллари полигонида ҳам иш қизғин.

Завод қурилиши икки йилга мўлжалланган. Съезд шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаётган бинокорлар корхонанинг биринчи навбатини шу йил охирида ишга туширишга жазм этишди. Янги корхона келажакда Бухоро ҳамда Қарши дашти қурилиши объектларида керамзитга бўлган эҳтиёжни тўла қондириш имконини беради.

* * *

АНДИЖОН. «Андижанирстрой» коллективи областда ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга муносиб ҳисса қўшмоқда. Қурувчилар қисқа вақт ичида 8 та насос станцияси барпо этдилар. Қорағунон, Тошкелик ва Завроқ насос станциялари қурилиши ҳам жадал олиб борилмоқда.

М. НОРХУЖАЕВ.

* * *

ФАРҒОНА. Узбекистон районидаги Шўрсув олтингугурт кони ишчилари маҳсулот ишлаб чиқариш ва уни реализация қилиш бўйича ўтган беш йиллик план топшириқларини муддатидан уч ярим ой илгари адо этишган эди. Улар янги йилда ҳам қувончли ютуқларни қўлга киритишяпти. Бу йил 6 миллион 80 минг сўмлик маҳсулот реализация қилишга аҳд қилдилар.

А. ПАТТОЕВ, Т. МИРЗАРАҲМАТОВ.

ҲАЁТ ТАҚОЗОСИ

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати мамлакатимизда социализм ва коммунизм қурилишининг барча босқичларида меҳнатни илмий ташкил этиш ва бошқаришни такомиллаштириш масалаларига жуда катта аҳамият бериб келдилар ва ҳозир ҳам шундай катта аҳамият бермоқдалар. **Халқимиз моддий фаровонлигини тобора ўстириш йўлида ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга, фан ва техниканинг энг янги муваффақиятларини ҳамда меҳнатни ташкил этишнинг илғор усулларини халқ хўжалигига кенг жорий этишга алоҳида аҳамият берилмоқда.** Чунки булар ўз навбатида меҳнат унумдорлигини оширишни таъминловчи энг муҳим факторлардир.

Кейинги йилларда мамлакатимизда меҳнатни ташкил этишни такомиллаштириш масаласи олимлар, партия ва хўжалик раҳбарлари, ишчилар, халқ хўжалигининг барча тармоқлари мутахассислари, министрликлар ва идоралар ходимларининг эътиборини тобора кўпроқ жалб этмоқда. Бу тасодифий эмас. Мамлакатимиздаги ва республикамиздаги кўплаб корхоналарда меҳнатни илмий ташкил этиш юзасидан белгиланган тадбирлар изчиллик билан амалга оширилаётгани туфайли меҳнат унумдорлиги муттасил ошмоқда, маҳсулот сифати яхшиланмоқда, олинаётган фойданинг миқдори кўпаймоқда.

Меҳнат даражасини, ишлаб чиқаришни ва бошқарувни янада юксалтириш учун республикадаги кўпчилик корхоналарда меҳнатни илмий ташкил этиш тадбирлари амалга оширилмоқда. Бу соҳада ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштириш, қўл меҳнатини кескин камайтириш жуда катта роль ўйнамоқда.

Бироқ республикамиздаги кўпчилик корхоналарда турли хил ишларнинг 50 процентдан 80 процентигача бўлган қисми қўл кучи билан бажарилмоқда. Айниқса, маҳаллий саноат, қурилиш материаллари саноати ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрликлари ҳамда мебель ва ёғочсозлик саноати корхоналарида ва саноатнинг бошқа айрим тармоқларида қўл меҳнатининг салмоғи катта.

Яқин йиллар ичида халқ хўжалигининг барча тармоқларида юк ортиш-тушириш ишларини, саноат корхоналаридаги ёрдамчи ишларни механизациялаш ва автоматлаштириш юзасидан катта миқёсдаги ишларни бажариш лозим. Ишларни механизациялаш ва автоматлаштириш юзасидан белгиланган тадбирларни амалга оширишни жадаллаштириш меҳнат унумдорлигини ошириш, юк ортиш ва тушириш ишларида, омборлардаги операцияларда ва ишлаб чиқаришдаги бошқа ёрдамчи ишларда банд бўлган ишчи кучини асосий ишлаб чиқариш учун бўшатиб бериш ҳамда шу йўл билан асосий маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун шарт-шароит вужудга келтиришнинг муҳим резерви ҳисобланади.

Оғир қўл меҳнатини механизациялаш ва автоматлаштириш учун зарур бўлган воситаларни, ностандарт ускуналар ва агрегатларни ишлаб чиқариш, республика саноат корхоналарида илғор технологияни жорий қилишга қаратилган бошқа ишларни бажариш мақсадида меҳнатни илмий ташкил қилиш ва бошқариш масаласига бағишлаб ўтказилган республика конференцияси томонидан Ўзбекистонда ихтисослаштирилган тармоқлараро «Узглавмеханизация» ташкилоти тузиш ҳақидаги тавсия қабул қилинган эди. **Бизнинг фикримизча, «Узглавмеханизация» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси Бош бошқарма ҳуқуқига эга бўлган ва хўжалик ҳисобида ишлайдиган ташкилот сифатида вужудга келтирилиши лозим.**

«Узглавмеханизация» бирлашмаси бош ташкилот сифатида ўзининг илмий ва ишлаб чиқариш фаолиятини республика

Ш. ХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон ССР Госплани раисининг ўринбосари, меҳнатни илмий ташкил этиш республика Советининг раиси.

◆

ва иттифоқ-республика министрликлари ҳамда идораларига қарашли саноат корхоналарида ва идораларда меҳнатни илмий ташкил этиш ва меҳнат унумдорлигини ҳар тарафлама оширишга қаратилган тадбирларнинг бутун бир комплексини жорий этишга қаратмоғи лозим.

«Узглавмеханизация» нинг ГСПКТБ, «ЦентрНОТ» ташкилотлари ва корхоналари шартнома асосида механизациялаш, автоматлаштириш ва ташкилий-техника воситаларини ишлаб чиқишлари ҳамда лойиҳалаштиришлари керак. Кейин ўз корхоналарида уларни тайёрлашни йўлга қўйишлари лозим. Бирлашманинг монтаж қилувчи бўлинмалари эса, монтаж ишларини амалга оширишлари, фойдаланишга топшириш олдидан созлаш ишларини ташкил этишлари шарт.

Бирлашма бизнинг фикримизча, металл мосламалар ва ташкилий-техника воситалари тайёрлаш заводига эга бўлиши зарур. Бу завод «Узглавмеханизация»га қарашли ГСПКТБ лойиҳалари асосида иш жойларини жиҳозлаш учун ташкилий-техника воситалари, турли хил металл мосламалар, инвентарлар ва ускуналар ишлаб чиқаришни ташкил этиши керак. Булар ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларнинг меҳнатини рационал ташкил этишга ёрдамлашади, даставвал республика ва иттифоқ-республика министрликлари ҳамда идораларига қарашли корхоналарда меҳнатни илмий ташкил этишнинг илғор усулларини кенг жорий этишга имкон беради.

Комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш воситаларини тайёрлаш учун эса махсус шундай корхона ҳам керак.

Бундай завод фақат кўп сонли саноат корхоналаридаги омборларда бажариладиган иш жараёнларинигина эмас, балки халқ хўжалигининг бошқа тармоқларидаги, хусусан «Узсельхозтехника» корхоналари, колхозлар ва совхозлар, савдо министрлиги, «Ўзбекбирлашув» ҳамда бошқа ташкилотларнинг омборларидаги иш жараёнларини комплекс механизациялаш ҳамда автоматлаштириш тадбирларини ишлаб чикиш ва жорий этиш имконини берган бўларди.

Ўзбекистон халқ хўжалигининг барча тармоқларидаги юк ортиш-тушириш ишларини механизациялаш ва автоматлаштиришни тезлаштириш зарурлигини ҳисобга олиб, бу заводни жуда қисқа муддатда қуриш лозим.

Қурилишга капитал маблағлар сарфлаш йил сайин кўпаймоқда. Шу муносабат билан республика халқ хўжалигининг барча тармоқлари учун ностандарт ускуналар ишлаб чиқарувчи завод қурилиши мақсадга мувофиқдир. Ўзбекистонда ҳар йили неча миллион сўмлик ностандарт ускуналар тайёрланади. Республика министрликлари ва идоралари ана шу ускуналарни тайёрлаш учун ихтисослаштирилган корхоналар ва цехларга эга бўлмаганликлари сабабли бундай корхоналарни қидиришга ва ностандарт ускуналарга буюртма беришга мажбур бўлмоқдалар ёки уни ибтидоий усулда тайёрламоқдалар.

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг 1968 йилдаги маълумотларига қараганда, 40 та машинасозлик корхонасида текшириш ўтказилганида, уларда 13968 та металл қирқадиган ва 3250 та темирчилик-пресслаш ускуналари мавжудлиги маълум бўлди. **Металл қирқиш ва темирчилик-пресслаш ускуналарини марказлаштирган ҳолда ремонт қилишни ташкил этиш жуда зарурлигига қарамай, республикада бу ишни бажарадиган ихтисослаштирилган завод йўқ.**

Ихтисослаштирилган заводнинг қурилиши ремонтнинг таннархини арзонлаштириш ва сифатини яхшилашдан ташқари, ремонт ишларини амалга ошириш муддатини тезлаштириш имкониятини ҳам беради. Бу завод қурилган вақтда ускуналарни ремонт қилишнинг прогрессив усулларини жорий қилиш учун шарт-шароитлар ҳам вужудга келтирилади.

«Узглавмеханизация» бирлашмасига қарашли корхоналар ва ташкилотларнинг вужудга келтирилиши республикадаги барча корхоналарга меҳнатни илмий ташкил этиш, ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштиришни тезлаштириш, металл қирқиш ва темирчилик-пресслаш ускуналарини ремонт қилишни марказлаштириш, мосламалар тайёрлашни ташкил этиш ва бошқа соҳаларда катта ёрдам беради. Бу тадбирларнинг ҳаммаси саноатга раҳбарлик қилиш даражасини оширишга катта таъсир кўрсатади ва ижтимоий ишлаб чиқаришнинг иқтисодий самарадорлигини оширишга хизмат қилади.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

РАЙКОМ ВА КОМПЛЕКС МЕХАНИЗАЦИЯ

Андижон область, Бўз районидаги колхоз ва совхозларда юқори ҳосил етиштиришнинг карвонбошиси оловқалб механизаторлардир. Улар пахтачиликни интенсив ривожлантиришнинг асосий омили — комплекс механизациялаштириш йўлидан бориб, катта ишлар қилмоқда. Кейинги йилларда районда дала ишлари тобора механизациялашмоқда. Механизация ёрдамида ер ҳайдаш, чигит экиш, эгат олиш, ғўзани озиқлантириш ва уни узунасига ва кўндалангига культивация қилиш, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши таъсирли чоралар кўриш янада яхшиланди. Айниқса, узунасига ва кўндалангига культивация ўтказиш — қўл меҳнатини енгиллаштирибгина қолмасдан, шу билан бирга ғўзанинг ўсиш ва ривожланишини тезлатди, иссиқлик, ҳаво ва намдан яхши баҳра олишига, кўп ҳосил тўплаши ва тез етилишига қулай имконият яратилди.

Сўнгги йилларда комплекс механизациялаш ишлари райондаги Тельман номли, Карл Маркс номли, «Янги ҳаёт», «Янги турмуш», Калинин номли, Энгельс номли колхоз ва «Мингбулоқ» совхозида яхши йўлга қўйилди.

Райком бу соҳада кўпгина бошланғич партия ташкилотларида самарали иш олиб бормоқда ва партия йиғилишларида комплекс механизацияга оид кўп масалаларни юқори савияда, пухта тайёргарлик билан КПСС Устави талаблари даражасида ўтказишга эришмоқда.

Бир мисол. Ўтган йили август ойида Карл Маркс номли колхоз партия ташкилоти теримни механизациялаш масаласини муҳокама қилди. Партком аввало, йиғинга яхши тайёргарлик кўрди, доклад учун материаллар тўплади, коммунистларнинг шу масала юзасидан фикр-мулоҳазаларини билди. Йиғилишдан олдин комиссиялар тузиб, уларга масалани ўрганиб чиқиш ва таклифлар тайёрлаш топширилди. Бу масала юзасидан докладчи қилиб Т. Абдуллаев тайинланди. Йиғилишда кўрилган масала хусусида коммунистлар куйиб-пишиб гапирдилар. Натижада мажлис қарори асосида колхоздаги 12 та пахта терадиган, 10 та кўсак узадиган, 8 та ерга тўкилган пахтани терадиган, 8 та кўсак чувийдиган машина муддатидан илгари ремонтдан чиқарилди ва теримга тахт қилинди.

Райком бригада партия ташкилотларининг фаолиятини дала ишларини комплекс механизациялаш ишини яхшилашга қаратди. Райондаги 119 та бригада партия ташкилоти бу соҳада самарали иш олиб бормоқда.

Кейинги йилларда райком колхоз ва совхоз партия ташкилотлари фаолиятини хўжаликни комплекс механизациялаш билан бирга, ернинг унумдорлигини ошириш, мавжуд техника ресурсларидан оқилона фойдаланиш, ишлаб чиқариш новаторларининг таклиф ва ташаббусларини қўллаб-қувватлаш, моддий-манфаатдорликни ошириш масалаларига қаратди.

Райком бюро мажлисида «Мингбулоқ» совхози партия ташкилотининг техникадан унумли фойдаланишга оид фаолиятини муҳокама қилди ва кенг тадбирлар белгилади. Райком тадбирига кўра, совхоз партия ташкилоти ва маъмурияти деҳқончилик маданиятини кўтариш, пахтачилик ва бошқа экинларнинг ҳосилдорлигини муттасил оширишда комплекс механизациядан унумли фойдаланди. Натижада совхоз яхши иқтисодий кўрсаткичларга эришди.

Хўш, пахтачиликни комплекс механизациялаш ишида «Мингбулоқ» совхози партия ташкилоти райком бюроси қарорлари асосида қандай тадбирларни амалга оширди?

Совхоз партия комитети (партком секретари ўртоқ А. Мадраҳимов) ўз йиғилишида комплекс механизация ва рационализаторлик таклифларига доир кўпгина масалаларни муҳокама қилиб, тегишли қарорлар қабул қилди ва бу қарорларнинг бажарилиши учун тинмай курашди. Партком совхоз марказий устахонасида техника тараққиётига доир масаларни кўтариб чиқди. Райком совхоз партия ташкилотининг техника тараққиётига оид ишларини қўллаб-қувватлади. Натижада совхозда ихтирочилик масаласи яхши йўлга қўйилди. Совхозда 13 кишидан иборат рационализаторлик ва ихтирочилик таклифларини қараб чиқувчи комиссия иш олиб бормоқда. Комиссияга Б. Ҳожимирзаев раислик қилади. Комиссия аъзолари тушган таклифларни атрофлича муҳокама қилишади. Уларни ишлаб чиқаришга татбиқ этиш ҳақида фикр юритишади.

Район ўтган йили июль ойида йиғим-теримни комплекс механизациялаш тадбирларини белгилади. Бу тадбирни область партия комитети бюроси маъқуллади.

Обком бюроси барча район партия комитетларига, колхоз ва совхоз бошланғич партия ташкилотларига Бўз район қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг тадбирларини ҳар бир хўжаликда муҳокама қилиш ва шу асосда 1970 йил ҳосилини сифатли йиғиб-териб олиш ва машиналардан тўла фойдаланиш учун социалистик мусобақани кучайтириб юбориш юзасидан амалий тадбирлар белгилашни тавсия қилди.

Райком илғор механик-ҳайдовчиларнинг тажрибаларини ёйиш мақсадида семинар-кенгашлар ўтказиб турди. Масалан, ўтган йили сентябрь ойида «Коммунизм» колхозининг А. Солиев бошлиқ комсомол-ёшлар бригадасида райондаги барча механик-ҳайдовчиларнинг кўргазмали семинари ўтказилди. Бунда район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ А. Исмоилов «Механик-ҳайдовчиларнинг вазифалари», «Узсельхозтехника» область бирлашмаси ремонт устахоналарининг бошлиғи ўртоқ И. А. Скорков «Терим машиналарини созлаш» тўғрисида доклад қилдилар. Натижада ўтган йили райондаги механик-ҳайдовчиларнинг кучи билан 20 минг тонна пахта ёки ялпи ҳосилнинг 60 проценти машина бункерларидан тўкилди.

Райкомнинг комплекс механизация юзасидан олиб бораётган партиявий-ташкилий ва партиявий-сиёсий ишлари туфайли районда ўтган йили машина терими плани орттириб бажарилди. Районда пландаги 32.600 тонна ўрнига 37.500 тонна пахта эл хирмонига топширилиб, социалистик мажбурият ҳам бажарилди.

Шу кунларда, — дейди район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Абдурашид Исмоилов, — партиямиз XXIV съезди очилиши шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилган механизаторларимиз барча техникаларни баҳорги мавсумга шайлаб қўйишга киришганлар. Илғорликни эгаллаган ремонтчиларга Қизил байроқ ва қимматбаҳо совғалар берилмоқда.

А. РАҲИМОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг махсус мухбири.

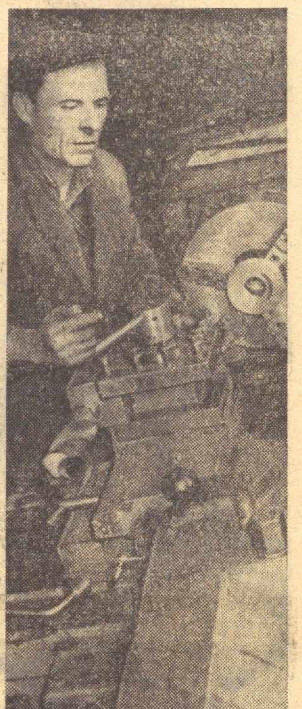

✻ ✻

Бу суратлар Ўзбекистон Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг ремонт-ишлаб чиқариш корхонасидан олинган. Юқоридаги суратда: Алексей Поляков. У бу ерга ишга келганига яқинда 25 йил тўлади. Юқори разрядли токарь, коммунистик меҳнат зарбдори. Корхонада Поляков тарбиясини кўрган ёшлар жуда кўп. Ўртадаги суратда: корхонанинг энг тажрибали ишчиларидан Раҳматилла Нурматов. У станок ускуналари ремонти слесари. Жамоатчилик топшириқларини сидқидилдан бажаради. Халқ контроли группасининг бошлиғи сифатида ишнинг самарадорлиги учун тинмай курашади. Пастдаги суратда эса Екатерина Пугачёва. У съезд олди социалистик мусобақасида пешқадамлик қилаётганлардан.

Л. Глауберзон фотолари.

ФАН ВА ҲАЁТ

ФИДОКОРЛАР

«159-Ф»НИНГ ХОСИЯТИ

◆ ◆

Хонага кириб боришингиз билан ип билан бўғиб қўйилган майда-майда оқ халтачаларга кўзингиз тушади. Уларга нималардир ёзиб қўйилган. Бирини ўқиб кўрдик: пахтанинг янги «159-Ф» нави. Унга қисқача таъриф берилган. Қолганларида ҳам шундай ёзувлар бор. Айримларида фақат қандайдир тушуниб бўлмайдиган белгилар қўйилган.

— Булар поёнига етмаган. Чатиштириш, кузатиш давом этаяпти, — дейди қишлоқ хўжалик фанлари кандидати, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, селекция бўлимининг мудири В. Я. Буткова. — Текширишлар тамом бўлиб, сўнг янги аниқ ном берамиз ва нав синаш участкаларига юборамиз. У ерда бир неча йил синаб кўрилгандан сўнг экишга тавсия этилади.

Ҳа, СоюзНИХИ Андижон филиали коллективи пахтанинг янги навларини яратишда самарали меҳнат қилмоқда. Мамлакатимизга машҳур бўлган «108-Ф», «137-Ф», «138-Ф», «149-Ф», «153-Ф» навлари мана шу ерда етиштирилган.

Филиал ходимларини янгилик яратувчилар, деб аташ тўғри бўлади. Сиз филиалнинг қайси лабораториясига кирманг, қайси тажриба участкасига борманг, ўз ишига берилган, ягона мақсад: деҳқонларга юқори ҳосилли, тезпишар ҳамда узун толали пахта навлари яратиб бериш учун жон куйдираётган олимларни, илмий ходимларни кўрасиз. Улар кейинги йилларда қувончли муваффақиятларни қўлга киритдилар. Селекционерлар В. Я. Буткова, А. А. Туркс ва А. В. Ким ва бошқа ўртоқларнинг кўп йиллик изланишлари натижасида деҳқонларнинг кўп йиллардан бери орзу қилиб келган нави бунёд этилди. Бу «137-Ф» нави билан 870-линияни дурагайлаш усулида яратилган «159-Ф» навли пахтадир.

Янги нав ғўзанинг пояси баланд, мустаҳкам, толасининг вегетатив қисмлари бир оз тукка эга бўлганлиги туфайли толаси ва барглари оч рангга эга. Биринчи ҳосил шохи поянинг 6-7-бўғинида пайдо бўлади. Кўсаги думалоқ, тухумсимон шаклга эга, яхши очилади. Пахтаси чаноқлардан тўкилиб кетмайди. Битта кўсакдаги пахтасининг ўртача оғирлиги 6,5-7 грамм келади.

Авторларнинг қўлланмасига асосан бу навнинг энг қулай экиш схемаси: 60Х60, 60Х50, 60Х30 сантиметр. Ҳар гектар ерда кўчатнинг қалинлиги 80-85 минг тупдан ортиб кетмаслиги ва бу кўчатларни гуллашга қадар кам суврок қилиб ўстириш тавсия этилади. Бу навни чеканка қилишга «108-Ф»га қараганда бир неча кун олдин, яъни ҳосил шохи камида 12 тага етганда киришиш мақсадга мувофиқдир.

Ҳосилдорлик ва технологик кўрсаткичлари жиҳатидан анча устунликка эга бўлган бу нав вилт билан жуда оз миқдорда зарарланади. Область пахтакорлари 1969 йили 11 минг гектар ерга шу уруғдан эккан эдилар. Натижаси кутилгандан ҳам зиёда бўлди. Мутахассисларнинг таклифи билан ўтган йили 80минг гектар майдонда «159-Ф» навли пахта етиштирилди. Баракали хирмон кўтарилди. Селекционерларнинг ҳам, деҳқонларнинг ҳам юзи ёруғ бўлди. Бунинг исботи учун бир-икки мисол келтирамиз.

Ўтган йили Избоскан районида 29 центнердан, Андижон районида 28 центнердан, Балиқчи районида ҳам 28 центнердан ҳосил олинди. Бошқача қилиб айтганда, 1969 йилга нисбатан гектаридан 7 центнердан зиёд ҳосил етиштирилди. Айрим хўжалик ва бригадаларда ҳосилдорлик бундан ҳам ортди. Масалан, Пахтаобод районидаги «Андижон», Избоскан районидаги «Партия XX съезди», Балиқчи районидаги «Пахтакор» колхозларида ҳар гектар ердан олинган ҳосил 35-36 центнерга етди.

Балиқчи районидаги «Пахтакор» колхозидан СССР Олий Советининг депутати Турдихон Сатторова, Хўжаобод районидаги Калинин номли колхознинг Икромжон Тўланов бошлиқ бригадаларида 46-51 центнердан хирмон кўтарилди.

Эришилган бу муваффақиятларнинг ҳаммаси биринчи галда деҳқон меҳнати бўлса, иккинчидан изланувчи олимларнинг кўп йиллик тинимсиз олиб борган баракали меҳнатлари натижасидир.

— Янги навни яратиш айтишга осон. Лекин экиш учун тавсия этгулик биргина янги нав пахта яратишга кам деганда бир йигит ёши керак экан, — дейди филиалнинг директори, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Обиджон Маҳмудов. — Биз вилтга чидамли чиққан ғўзалар ичидан энг чидамлисини танлаб, уларни яна чатиштирамиз. Буларнинг ҳаммаси илмий ходимдан йиллар давомида зўр меҳнат талаб этади...

Олимлар қўлга киритилган муваффақиятлар билан чегараланиб қолмай, изланишни давом эттирмоқдалар. Уларнинг ҳаракати Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVII пленуми қарорлари асосида пахтанинг вилтга чидамли янги навларини яратишга қаратилган.

Л. МАҲМУДОВ,
Т. АВВАЛОВ.

ЯНГИ КИТОБЛАР

ЗАРУР ҚЎЛЛАНМА

«Ўзбекистон» нашриёти яқинда «Ўзбекистон ССР жиноят процессуал кодексига илмий-амалий шарҳлар» қўлланмасини профессор Ф. С. Бакиров умумий таҳририда китобхонларга тақдим этди.

Ўзбекистон ССР территориясида жиноят ишларини юргизиш тартиблари ССР иттифоқи ва иттифоқчи республикалар жиноят-судлов ишларини юргизиш Асослари негизида қабул қилинган Ўзбекистон ССРнинг жиноят процессуал Кодекси билан белгиланади.

Мазкур кодекснинг 2-моддасига мувофиқ жиноят-судлов ишларини юргизиш вазифалари жиноятларни тез ва тўла очиб беришдан, айбдорларни фош этишдан ҳамда қонуннинг тўғри татбиқ этилишини таъминлашдан иборат токи жиноят қилган ҳар бир кишига адолатли жазо берилсин ва айби бўлмаган ҳеч бир киши жиноий жавобгарликка тортилмасин ва ҳукм қилинмасин.

Асарда эса мана шу жиноят процессуал кодексидаги 385 модданинг ҳар бирига кенг тушунтириш бериб ўтилган. Улардан ташқари, ЎзССР Олий Совети Президиуми томонидан эълон қилинган, лекин ҳозирча Кодексга киргизилиб улгирилмаган янги қонунлар, ўзгартириш ва қўшимчаларга берилган шарҳлашлар ҳам китобда батафсил ёритилган. Бу эса китобнинг актуаллигини ва амалий қимматини оширган.

В. И. Ленин, совет қонунлари билан кенг оммани таништириш тарбиялаш ишини кучайтиради ва ҳуқуқ бузишларнинг олдини олишда воситачи бўлади деган эди.

Бу асарнинг аҳамияти совет жиноий процессуал қонунчилигини кенг оммага яқиндан таништиришидан ташқари, яқинда бўлиб ўтган сайловлар натижасида ўз лавозимларини эгаллаган айниқса биринчи марта сайланган халқ судьялари ва халқ маслаҳатчиларига муҳим қўлланма бўлиб хизмат қилади. Асар оддий, кенг омма учун тушунарли тилда ёзилган бўлиши билан бирга унда берилган шарҳлар назарий томондан жуда муҳим мулоҳазаларга асосланган ва амалий материаллар билан бойитилгандир.

Ўзбекистон ССР жиноят процессуал кодексига шарҳлар В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети юридик факультети жиноят процесси кафедраси ташаббуси билан тузилган бўлиб, уни ёзишда республикамиздаги йирик юрист олимлар ва бир группа амалий ходимлар иштирок қилган. Асар сермазмун бўлишининг боиси ҳам ана шундадир.

Шу билан бирга мазкур асар баъзи бир камчиликлардан ҳам холи эмас. Асардаги айрим моддаларга шарҳлар жуда қисқа берилган, китобнинг охирида алфавит кўрсаткич берилганда, ундан фойдаланиш қулай бўлар эди. Аммо, бу камчиликлар асарнинг қимматига путур етказмайди.

Республика юрист олимлари томонидан юридик фаннинг бошқа соҳалари бўйича ўзбек тилида ана шундай асарлар яратилиши совет қонунчилигини мустаҳкамлаш ва ҳуқуқ нормаларининг бузилиш ҳолларига чек қўйишда муҳим аҳамиятга эга бўлар эди.

А. ҚОСИМОВ,
доцент, юридик фанлар кандидати.

ЭФИР ТЎЛҚИНЛАРИДА

ЎЗБЕКИСТОН ДОВРУҒИ

Бутуниттифоқ радиоси ва телевидениеси КПСС XXIV съезди арафасида иттифоқдош республикаларнинг фестивалини ўтказмоқда. Шу ҳафтанинг душанба куни навбат Ўзбекистонга берилди. Фестивалдан бир кун олдин Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчоновнинг сўзи эшиттирилди. Унда республикамиз ҳаётида ўтган беш йиллик мобайнида юз берган улкан ўзгаришлар ҳақида, серқуёш Ўзбекистонимизнинг порлоқ истиқболи тўғрисида муфассал ҳикоя қилиб берилди

«Ер ва эл» деган умумий программада республикамиз меҳнаткашларининг юбилей йилида эришган зафарлари тараннум этилди. Қатор очерк, репортаж ва махсус эшиттиришларда пахта далалари қаҳрамонларининг, Иттифоққа доңғи кетган олимларимизнинг, жуда қисқа муддатларда йирик корхоналар бунёд этган шонли ишчилар синфи ва инженер-техник ходимларнинг яратувчилик ишлари эфир тўлқинлари орқали бутун мамлакатга маълум қилинди.

Фестивал эстафетасини сешанба куни кечқурун Марказий телевидение давом эттирди. «Зангори экран»нинг мамлакатимиз ҳамма қисмларидаги миллион-миллион томошабинлари социализмнинг Шарқдаги машъали бўлиб қолган Совет Ўзбекистони, унинг фидокор кишилари, республика меҳнаткашларининг партия съездига тайёрлаётган армуғонлари билан қизиқиб танишдилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Телевидение ва радио давлат комитети коллективи тайёрлаган бу эшиттиришлар тингловчилар ва томошабинларга манзур бўлди.

БОСИЛМАГАН МАТЕРИАЛЛАР ИЗИДАН

КИНО ХИЗМАТИ ЯХШИЛАНДИ

«Колхоз правлениеси ва партия комитети шикоят хатни атрофлича ўрганиб чиқди ва қўшма мажлисда унда кўрсатилган камчиликларни тузатиш тадбирларини белгилади.

Колхозда 400 кишилик кинозал қурилиши жадаллаштирилиб, уни шу йил 1 мартда фойдаланишга топширишга қарор қилинди. Бундан ташқари Самоқ, Кенгузар, Янгиобод ва Бешкапа қишлоқларида аҳолига кинофильмлар кўрсатиш заллари ташкил этилди».

Қашқадарё область Яккабоғ районидаги «Коммунист» колхозининг раиси Ашуров ва партком секретари Бердиев ўртоқлар имзоси билан олинган жавоб хатида ана шундай дейилади.

Шифокорлар ҳақида

УЙҒОҚ ДАРЁ

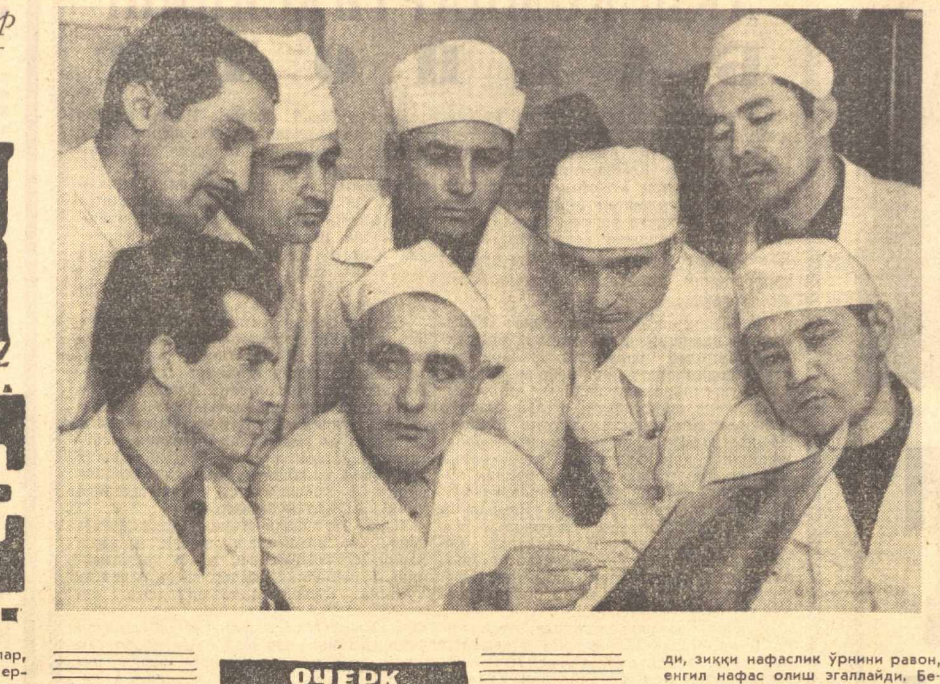

ОЧЕРК

Дарё туну-кун уйғоқ... У боғлар, водийларга шошади, сувсиз ерларга ҳаёт элтади, гуллар, ниҳоллар бутоғига ғунчалардан сирға тақиб ўтади. Сув оқиб ўтган йўлларда саховат, эзгулик, барака, фаровонлик гуркирайди. Шунинг учун ҳам сувнинг ҳар томчиси табаррук ва азиздир.

Ҳаётда дарёдай сергак, бедор, юраги дарёдай саховатга тўлиқ кишилар ҳам борки, уларни уйғоқ дарёга, серэҳсон дарёга қиёс этгинг келади. Ўнлаб, юзлаб покиза юракларнинг ҳароратли сўзлари, миннатдорлик изҳорига, таъзим ва эҳтиромга тўлиқ мактубларини ўқиб, тотли ҳаёт, меҳнат нашидасидан хушнуд ўтли кўзларига боқиб, уларнинг илтимос, сўровларига қулоқ тутганимиз ҳолда ушбу мақолани ёзишга қўл урдик. Юрак сўзларини изҳор этиб, улкан муҳаббат, ҳурмат билан шифокорлар ҳақида мақола ёзишимизни истаганлар пахта илмининг усталари, чўл қуварлар, қаҳрамон оналар, мураббий ва студентлар, пенсионер отахонлар эди. Уларнинг илтимосини қайтариш ҳурматсизлик бўлур эди. Зотан, юракнинг энг азиз туйғуларидан, эҳтиром ва ҳурматидан яралувчи чуқур миннатдорчиликка сазовор бўлган шифокорлар ишига бефарқ қараш бўлур эди бу.

Тошкентдаги 1- клиник касалхона шифокорлари, хусусан II- хирургия бўлими шифокорлари шаънига айтилаётган муҳаббат сўзлари, оқиб келаётган ҳароратли мактублар, илтимосномаларнинг саноғи, ниҳояси, адоғи йўқ.

Улар мамлакатимизнинг турли шаҳарларидан, турли чеккаларидан, меҳнат, ижод кишиларидан келяпти. Мана, Челябинск областидаги Миасс шаҳрида яшовчи Зоя Смирнованинг янги йил арафасида ёзиб юборган мактуби:

«Салом, ҳурматли Жавдат Саидович Каримов! Ёдингиздами, клиникангизга жуда оғир аҳволда борган эдим. 10 йиллар давомида мени азоблаб келган бронхит (зиққи нафас) касалимни даволадингиз. Менинг бормаган курортим, қўлламаган дори-дармоним қолмаган эди. Болаларим, оилам, умуман борлиқ, одамлар, ҳаётнинг мен учун қизиғи, маъноси қолмаган эди. Мен ўзбеклар диёри Тошкентда — тинчлик, мардлик, дўстлик ва жасорат шаҳрида, қайта дунёга келдим. Мен тарих саҳифаларига яхшилар, улуғ инсонлар қаторида сизларнинг — қўли гул, қалби зиёбахш шифокорларнинг номи зарҳал ҳарфлар билан ёзиб қўйилишини истар эдим. Биламан, қўлингиздан, дори-дармонингиздан шифо топиб меҳнат кучоғига қайтганлар юзлаб, балки минглабдир. Мен ана шуларнинг бириман. Мен онаман, аёлман. Ҳурматли доктор, юрагимни ҳаяжонга солган ҳар бир воқеани, янгиликни Сиз билан ўртоқлашгим келади. (Нажоткорим бўлганингиз учун шундайдир балки). Мана, Тошкентдан қайтганимга ҳам анча вақт бўлди. Соғлиғим аъло даражада. Турмуш ўртоғим билан ёзда балиқ овларига бордик, денгизда маза қилиб узоқ-узоқларгача сузиб бордим, шамоллаш нималигини ёдимдан ҳам чиқариб юбордим. (Ахир денгизда бир қулоч жойга ҳам сузиб боролмасдим). Яқинда яна фарзанд кўрдик. Тошкент, ўзбеклар диёрига ҳурматимиз юзасидан кенжа фарзандимизга Карим деб исм қўйдик. Янги йилингиз қутлуғ бўлсин! Убайдулла Ҳакимовга, Аброр Кудратовга ва касалхонанинг барча шифокорларига, хизматчиларига сизлардан олис ўлкада яшовчи рус аёлининг табрик ва ташаккурини топширгайсиз. Эҳтиром билан: З. Т. Смирнова!.

Бундай миннатдорчилик туйғуларига тўлиб тошган мактублар клиникада неча-неча папкаларга жам бўлган. Уларни ўқиб адо этиш учун йиллаб вақт керак бўлади.

«Абу Али ибн Синолар, Алишер Навоийлар авлодига минг ташаккур, деб ёзади Магнитогорск шаҳридан хат йўллаган Галя Думинова. Чунки Ибн Синодек ўткир ҳакимлар авлоди, набиралари Жавдат Саидович, Авез Бадалов, Убайдулла Ҳакимовлар қўлидан шифо топдим. Аллақачонлар тарк этганим — меҳнат кучоғига қайтдим. Ҳозир жуда бардамман, кайфим чоғ. Инсон саломатлиги йўлида ҳамиша ҳорманг, қадрли шифокорлар!».

«Қўлим кўксимда, ҳамиша сиз ўзбек дўстларимни, меҳрибон шифокорларни юрагим тўрида сақлайман», — деб ёзади Жанубий Осетия Оржоникидзе шаҳридан мактуб йўллаган Е. В. Куртасова.

Озарбайжон, Бошқирдистон, Магнитогорск, Урал—Свердловск, Қарағанда Украина, Донбасс, Челябинск, Актюбинск, Брест шаҳри, Горький, Олмаота, Фарғона, Нукус, Самарқанд шаҳарларидан ҳам шу мазмунда жуда кўп мактублар йўллашган. Булар шу касалхонада даволаниб кетган, эндиликда чуқур меҳр ва ҳурмат билан касалхона шифокорларини шарафлаётган кишиларнинг мактублари. Эзгуликнинг қаноти бўлади дейишади. Тошкентдаги 1- касалхона врачларининг зиққи нафас касаллиги билан оғриган беморларни хирургия йўли билан даволаш усулидан хабар топган ва шу клиникага қабул этишларини сўраб хат йўллаган беморларнинг ҳам хатлари билан танишдик.

— Мен эндигина 27 баҳорни кўрдим, — деб ёзади Фарғоналик студент Шавкат Шокиров. Шамоллаш оқибатида нафас сиқиш — бронхит касалига дучор бўлдим. Литвада, Қримда, Оқтошда даволандим. Кавказда, Эльбурс тоғларида шифо изладим. Сизнинг клиникангизда даволаниб, бутунлай соғайиб кетган жуда кўп одамлар билан суҳбатлашдим. Клиникангизга қабул қилишингизни сўрайман...

1- касалхонада беморлардан келган мактубларга жуда катта эътибор билан қаралади. Уларга дарҳол жой тайёрланиб, таклиф хати юборилади. Шу тариқа врачлар билан бемор (қайси шаҳар ва қишлоқда яшашидан қатъий назар) ўртасида жуда яхши алоқа йўлга қўйилган.

Энг муҳими, умид, ишонч билан бу касалхонага келган ҳар бемор дардига даво топади, меҳри оташ, дилкаш врачлар, энагалар, ҳамшираларнинг ардоғидан, давосидан миннатдор бўлиб қайтади.

Хатлар бизни Тошкентдаги 1- касалхонага етаклади. Бош врач Тўхта Раҳимжонович Раҳимжонов раҳбарлик қилаётган шифохона ҳаёти билан танишдик. Беморлар таҳсини, ҳаёт, ижод, умид учқунларидан порлаб турган, дардига шифо топган кишиларнинг кўзларидан, сўзларидан уққанимиз шу бўлди: «Буларнинг меҳнати, иши таҳсинга, таъзимга лойиқ. Эл-юрт, кишилар хизматида бўлиш, уларнинг корига яраш, деб шуларнинг қилаётган ишини айтса, таърифласа арзийди».

1-касалхонани шифоланадиган жойгина эмас, дорилфунун деса ҳам бўлади. Чунки, бу ерда Тошкент врачлар малакасини ошириш институтининг кафедралари ҳам бор. Ҳар куни юзлаб врачлар катта олимлар, тажрибали врачларнинг тажрибаларини ўрганадилар, бевосита кўздан кечирадилар. Касалхонада 9 та хирургия бўлими, 2 та томоқ, бурун касалликлари, 3 та терапия—ички касалликлар, 1 та нерв касалликлари бўлимлари мавжуд. 2-хирургия бўлимида шифокорлар зиққи нафас касалини хирургия воситаси билан даволамоқдалар. Бу усулни Ўрта Осиё ва Қозоғистонда биринчи бўлиб қўллаган ва катта муваффақиятларни қўлга киритаётган олим Жавдат Саидович Каримовдир. У ўзи кафедрага бошчилик қилади. Жавдат Каримовнинг ҳузурида бўлдик. У беморларга қанчалик меҳрибон, қанчалик жонкуяр бўлмасин ўз тажрибаларини айтиб беришни, умуман бу ишларни тақдирга лойиқ, деб қарашни ўзига эп билмади, бош чайқаб: — «Бизнинг, умуман шифокорларнинг вазифамиз беморни даволаш —деб қўяқолди, холос. У бажараётган катта, хайрли ишлар,ноёб тажриба натижалари ҳақида олимнинг шогирди ва ҳамкасблари—бўлим мудири Авез Бадалов, Убайдулла Ҳакимов, Аброр Жўраев, Пўлат Исломхўжаевдан ва касалхона папкасидаги юзлаб ташаккурномалар, беморлар ёзиб юборган мактублардан билдик. «Советский Союз» журналининг 1969 йил 1-сонидаги мақолада ёзилишича бронхит, астма касалларини хирургия йўли билан даволашни қўллаган биринчи олим бу — Тошкентдаги 1-касалхона врачи Ж. С. Каримовдир. «Ж. С. Каримов бу соҳанинг биринчи пионеридир», — деб таъриф этилади ўша журналдаги мақолада.

Бу даволаш усули ғоят нозик ва масъулиятли бўлиб, врачдан катта жасорат, тажриба талаб қилади. Бугина эмас, даволовчи врач одам анатомиясини жуда пухта билиши ҳам зарур. Чунки хирург бемор нафас йўлидаги соч толасидан ҳам нозик томирлар билан иш кўради, шу томирлар орқали бемор организмига дори юборилади. Бу — заргар, соатсоз ишидан минг бор нозик ва мураккабдир. Япониялик олим Накояма бу усулни биринчи бўлиб таклиф этган, таклиф этганда ҳам махсус лупа воситасида бажаришни таклиф этган эди. Ҳали у қадар оммалашмаган, очиқроғи кўп жойда тажриба этиб кўришга улгурилмаган мазкур усул ғоят нозик бўлишига қарамай медицинада жуда фойдали ва яхши натижа бермоқда.

Клиникада бундан ташқари ўпкани, нафас йўлини бронхография (расмга олиш) ва бронхоскопия (махсус ускуна ёрдамида ўрганиш, даволаш) йўлга қўйилган. Мазкур даволаш усули ҳам доцент Ж. Каримов раҳбарлигида ўтказилади. Бу усул наркоз остида ўтказиладиган энг масъулиятли, энг нозик ва мураккаб даволаш бўлиб, бемор ўпкаси бир неча минутга нафас олишдан тўхтатиб қўйилади. Сезгир аппаратлар сунъий нафас олдирилаётган ўпканинг босимини, холатини кузатиб, теле аппаратлар ёрдамида жарроҳга ойнадай кўрсатиб туради. Жарроҳнинг ўткир нигоҳи, даволовчи воситалари бемор нафас органининг жуда ичкаридаги бурчакларигача етиб боради. (Нафас йўллари тозаланиб, ювилади). Ана шундай даволашлар 1-2 марта такрорлангач, бемор ўзини бутунлай яхши ҳис этади, зиққи нафаслик ўрнини равон, енгил нафас олиш эгаллайди. Бемор чеҳрасида офтоб чарақлайди гўё, белида ғайрат, қалбида шуур жилва қилади.

Доцент Ж. Каримовнинг ассистенти Убайдулла Ҳакимовнинг ҳикоя қилишича хирургия ва нафас йўлларини ювиш йўли билан даволанган кўп беморлар бутунлай соғайиб кетаётир. Бундай яхши даволаш усули ўз-ўзидан, осонликча қўлланилмади, албатта. Бу — Ж. Саидовичнинг узоқ йиллик изланишлари, мутолаа, тажрибалари самарасидир.

Мана, олимнинг бевосита, раҳбарлиги остида чиқарилган қатор илмий китоблар, брошюралар қўлимизда. Олимнинг ўзи 45 дан ортиқ илмий мақолаларнинг авторидир. У 1968 йилнинг октябрида Фрунзе шаҳрида, Қирғизистон хирургларининг 1-съездида илмий иши ва тажрибаларининг дастлабки натижалари ҳақида доклад қилди. Шифокорларда жуда катта қизиқиш уйғотган бу тажрибалар китоб ҳолида ҳам нашр эттирилди. Ж. Саидович Каримов юрак томир касалликлари бўйича ҳам мутахассисдир. У юрак пардаси қисилиб, тош ҳолига келган холат — юрак порогини операция қилишни ҳам биринчи бор йўлга қўйган. Олим 1964 йилда Москвада юрак ва томир касалликлари хирургияси институтида медицина фанлари кандидати даражаси учун диссертация ёқлаган. Москвадаги Бакулев номли институтнинг тажрибали профессори С. А. Колесников унинг ишига раҳбарлик қилган. Ж. Саидович номзодликни ёқлагач, узоқ вақт Қорақалпоғистонда юрак-томир хирургияси бўйича иш олиб борди. 1968 йилдан бошлаб эса зиққи нафас (нафас қисиши) касаллиги устида муваффақиятли ишлар олиб бораётир.

Олимни меҳрибон инсон, камтарин дўст, яхши жамоатчи, ўз ишига моҳир врач сифатида ҳамма ҳурмат қилади. У доим шогирдлари даврасида, беморлар қуршовида. Саволлар, ёзишмаларга жавоб қайтариш, илиқ, умидли, асосли сўзлар билан кишиларга жавоб бериш унинг анчагина вақтини олади. Юзлаб беморларнинг хатларига берилган жавоблар, ёзилган хатлар эса Ж. Каримовнинг қаламига, самимий юрагига, чинакам инсонийлигига мансубдир. У 1966 йилдан буён Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг депутати. Қорақалпоғистонда хизмат кўрсатган врачдир. Биз олимга инсон саломатлиги йўлидаги серсаховат ишларида катта муваффақиятлар тилаймиз.

Дарёдай ҳамиша уйғоқ, ҳамиша инсонлар хизматида чарчамас, бардам, хушёр бўлишига тилакдошмиз.

Эътибор ОХУНОВА.

Суратда: доцент Жавдат Саидович Каримов (ўртада) ўз шогирдлари билан.

А. Тўраев фотоси.

БЕПАРВОЛИК ОҚИБАТИ

Районимиз колхоз ва совхозлари сўнгги йилларда чорва моллар сонини кўпайтириш, маҳсулдорлигини ошириш соҳасида дурустгина муваффақиятларга эришдилар. Қорамоллар, қўйлар, эчкилар, туялар, йилқилар сони кўпайди. Ем-хашак базаси мустаҳкамланди. Маккажўхори етиштириш ва унинг ҳосилдорлигини оширишда муайян ғалабага эришилди.

Бироқ, бу соҳада жиддий нуқсонларга йўл қўйилаётганидан кўз юмиб бўлмайди. Буни Охунбобоев номли, «Ленин байроғи» колхозлари мисолида кўриш мумкин. Охунбобоев номли колхозда чорва молларнинг туёғини кўпайтириш планлари бажарилмаяпти. Масалан, бултур бу соҳада белгиланган план 92 процентда қолиб кетди. Сут тайёрлаш топшириғи ҳам ўлда-жўлда бўлиб қоляпти. Колхоз бултур сут тайёрлаш йиллик планини бажармади. Шунингдек, кўзда тутилган 200 бош ўрнига 106 бош бузоқ олиниб, бу соҳадаги план ҳам барбод берилди.

Райондаги кўпчилик хўжаликларда ҳисоб-китоб ишлари яхши эмас. Соғин сигирлар, боқувга қўйилган қорамолларга берилаётган озуқа билан олинаётган сут ёки қорамолнинг қанча тош босаётгани солиштириб кўрилмайди. Баъзи кишилар қинғир қўллик билан иш тутмоқдалар. Масалан, қорамолчилик бригадаларининг бошлиқларидан А. Қўйбоқаров ва С. Утамуродов ўтган йилнинг сўнгги кварталида олинган бузоқлардан 5 бошини яшириб қолганлар.

Охунбобоев номли колхоз раҳбарлари чорва молларнинг чиқимга чиқишига қарши кураш юзасидан қаттиқ чоралар кўрмаётирлар. Зоотехниклар, ветеринария врачлари бу соҳада ташаббус кўрсатмаётирлар. Натижада анча-мунча қорамоллар, паррандалар нобуд бўлаётир. Колхоз раҳбарлари келтирилган зарарни айбдорлардан ундириб олиш ўрнига, ҳисобот дафтаридан чиқариб юборяптилар. Бултур паррандачилик фермасидан шу йўл билан 559 сўм пул чиқариб юборилди.

«Ленин байроғи» колхозининг бош зоотехниги Е. Қарсаков ўз вазифасига совуққонлик билан қараяпти. Унинг айби билан 675 сўмлик парранда чиқимга чиқарилди. Ветеринария участкасининг мудири К. Кушеров қора моллар ва паррандаларни турли касалликлардан муҳофаза қилиш борасида кўзга кўринарли иш қилгани йўқ. У ўтган йил давомида бирор марта профилактик тадбирлар ўтказмади.

Ҳар икки колхозда чорва қишловига яхши тайёргарлик кўрилмагани совуқ кучайган ҳозирги кунларда яққол сезилиб қолди. Охунбобоев номли колхозда силос бостириш плани 72 процент, беда пичани тайёрлаш топшириғи 82 процент бажарилгани туфайли озуқанинг охири кўриниб қолди. Ваҳолонки, ҳали олдимизда ёғингарчилик кунлар, совуқ тунлар турибди. Бундай кезларда колхоз раҳбарлари кўп сонли чорва молларни қайси йўл билан совуқдан асраб қолар эканлар?

«Ленин байроғи» колхозида паррандалар сонини кўпайтириш, маҳсулдорлигини ошириш уёқда турсин, бу соҳа зарар келтирувчи тармоққа айлантириб қўйиляпти. Товуқлардан олинган ҳар дона тухум жуда қимматга тушяпти.

Район халқ контроли комитети ва унинг жойлардаги постлари яқинда район хўжаликларидаги аҳволни кўздан кечириб, ана шундай нуқсонларни аниқлади. Халқ контроли комитетининг қарори билан Охунбобоев номли колхознинг раиси Б. Файзуллаевга 190 сўм, бош зоотехник А. Болтабоевга 160 сўм, «Ленин байроғи» колхозининг бош зоотехниги Е. Қарсаковга 180 сўм, район ветеринария станциясининг участка мудири К. Кушеровга 105 сўм жарима солинди. Чорва қишлови устидан етарли назорат олиб бормаган қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи И. Дўсчонов ва район ветеринария станциясининг бошлиғи С. Қутимов ўртоқлар қаттиқ огоҳлантирилди. Комитет чорва қишлови давридаги масъулиятсизликни тугатишга қаратилган тадбирлар белгилади.

А. ҚОДИРБОЕВ,
Хўжайли район халқ контроли комитетининг раиси.

Социалистик мулк —МУҚАДДАС

ИНСОН ВА ҚОНУН

Социалистик мулк давлатимизнинг иқтисодий негизи, умумхалқ хазинаси, жамиятимиз тараққиётининг асосий манбаи. Шунинг учун ҳам у дахлсиз ва муқаддасдир. Социалистик мулкни сақлаш ва уни тобора кўпайтириш, социалистик мулкка нисбатан хўжасизларча муносабатга қарши, уни ўзлаштириш, исроф қилиш ҳолатларига қарши кескин кураш олиб бориш олдимиздаги энг муҳим вазифадир.

Социалистик мулкка кўз олайтириш жуда оғир ва хавфли жиноятдир. Суд, прокуратура ва ички ишлар органларининг вазифаси қонун кучини фақат шу хил жиноятни содир этган айрим шахсларнинг ўзигагина қўлланишдангина иборат эмас, балки бу турдаги жиноятларнинг келиб чиқишига сабаб бўлувчи шарт-шароитларни пухта аниқлаш ва уни йўқотиш чораларини кўришдир. Бу шунинг учун ҳам муҳимки, жиноятни келтириб чиқарадиган нуқсонларни таг-томири билан йўқотмай туриб, жиноятчиликни тугатиш қийин.

Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, социалистик мулкни мустаҳкамлаш вазифасини муваффақиятли амалга ошириш кўп жиҳатдан ҳар бир ташкилот, хўжалик ва муассаса бошлиқларининг ғамхўрлигига боғлиқ. В. И. Ленин хўжалик бошлиқларининг социалистик мулкни сақлаш тўғрисидаги масъулиятига алоҳида эътибор берган эди. Хўжалик раҳбарлари ўғри ва муттаҳамларга қарши курашни бўшаштирсалар, уларни жавобгарликка тортишни талаб қилган эди. В. И. Ленин, жумладан, маҳаллий Совет идораларига — СТОдан юборилган наказда «Бошқарувчилар ўғирликка қарши етарли даражада кураш олиб бормагани учун жавобгарликка тортилаяптими? Бошқармалар-чи? Фабрика комитетлари-чи», деб сўраган эди. (В. И. Ленин, асарлар, 32 том, 439 бет).

В. И. Ленинннинг бу талабларини турмушда изчиллик билан амалга ошириш социалистик мулкни мустаҳкамлаш ва қўриқлашнинг бирдан-бир гаровидир.

Афсуски, айрим хўжалик бошлиқлари социалистик мулкни қўриқлаш ва мустаҳкамлаш вазифасига ўта масъулиятсизлик билан қараётганликлари туфайли давлат, жамоат мулкини ўғирлаш, талон-торож, исроф қилиш каби оғир жиноятлар юз бермоқда.

Яқинда Тошкент область, Калинин район халқ суди Ўзбекистон жиноят кодексининг 118-моддасининг 3- қисми билан айбланган Шепилов исмли шахснинг жиноий ишини кўриб чиқди. Бу шахс Калинин районидаги совхознинг марказий омборида мудирлик вазифасида ишлаб, иш даврида давлат мулкидан 23 минг 673 сўмлик камомат келтириб, шундан 5 минг 19 сўмини шахсан ўзи ўзлаштирганликда айбланиб, узоқ муддатга озодликдан маҳрум этиш жазосига ҳукм этилди. Шепиловнинг бу жиноий иши шуни кўрсатдики, мазкур совхоз раҳбарлари бу шахсни совхознинг марказий складига мудир қилиб тайинлашда кадрлар танлаш ва улардан тўғри фойдаланиш ҳақидаги партия ва давлат принципларини қўпол равишда бузганлар. Чунки, Шепилов илгари моддий жавобгарлик ишларида мутлақо ишламаган. Катта бир омборда мудир бўлиб ишлаш учун маълум ихтисосга ҳам эга эмас, илгари бир неча йил давомида шу совхозда дурадгор бўлиб ишлаган. Бунинг устига Шепиловнинг складдаги иш фаолияти устидан совхознинг директори ҳам, бухгалтери ҳам контроль олиб бормаган.

Бундан хулоса шуки, Шепиловнинг давлатга кўп миқдорда моддий зарар етказишига шу совхоз бошлиқларининг давлат мулкини сақлашга бефарқ ва масъулиятсизлик билан қарашлари қулай шароит туғдириб берган.

Бу хил масъулиятсизликни Ангрен шаҳридаги «Союз-Узбекгазпром» трестига қарашли 2- кўчма механизациялашган колонна (ПМК-2)да ҳам кўриш мумкин.

Бу ташкилотнинг бошлиғи Кудрян 1968 йил охирларида Плишчевцев исмли шахсни ПМК-2нинг марказий омборига мудир қилиб тайинлайди. Шу йил бошларида ўтказилган текширишда эса Плишчевцев ҳисобида 6 минг сўмдан ортиқ камомат аниқланади. Плишчевцевнинг жиноий иши бўйича ўтказилган суд процессида аниқланишича, у ҳам Шепилов сингари, моддий жавобгарлик ишларида ишлашга қобилияти йўқ, чала савод бўлиб, илгарилари слесарлик қилган, унинг устига ПМК-2нинг бош бухгалтери Барр Плишчевцевнинг молиявий ҳисоботларини, склад кирим-чиқимларини текширмай, ўз ҳолига ташлаб қўйган. Назоратсизликдан фойдаланган Плишчевцев жиноят қилишгача бориб етган.

Айрим министрлик ва идораларнинг ревизия-контроль аппаратларида ишловчи баъзи ходимларнинг айби билан давлат мулкини ўзлаштириш фактлари ўз вақтида очилмай қолиши айниқса ачинарлидир.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь (1969 йил) Пленуми хўжалик, ташкилот ва муассаса бошлиқлари олдига давлат мулкини сақлашдек масъулиятли ишга бефарқ қарамаслик, давлат мулкини барча чоралар билан муҳофаза қилиш ва кўпайтириш вазифасини қўйди.

Социалистик мулкни қўриқлашни кучайтириш унга кўз олайтирувчиларга қарши шафқатсиз кураш олиб бориш кенг жамоатчилик ва совет қонунчилиги олдидаги энг муҳим вазифадир.

Ф. АСОМИДДИНОВ,
Тошкент область суди раисининг ўринбосари.

ЎЗБЕКИСТОН «СЕЛЬСКАЯ НОВЬ» ЖУРНАЛИ САҲИФАЛАРИДА

СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва қишлоқ хўжалиги ҳамда тайёрлаш ишчилари ва хизматчилари касаба союзи марказий комитетининг органи—ойлик илмий оммабоп журнал «Сельская новь» («Қишлоқ янгиликлари»)нинг бу йилги биринчи сони босмадан чиқди. Журнал саҳифаларида хилма-хил материаллар билан бир қаторда Ўзбекистон ҳаётини тасвирлаш учун ҳам кўп ўрин берилган.

Журнал «Одамлар Қизилқумда» деган фоторепортаж билан бошланади. Бунда Қизилқумни ўзлаштираётган ва даштларда йирик халқ хўжалик комплексини вужудга келтираётган кишиларнинг қаҳрамонона меҳнати тўғрисида ҳикоя қилинади. Қизилқумда олтин ва химия саноати ривожланмоқда. Қизилқумда кишилар фаолияти ғоят кенгайиб кетди.

Қидирувчилар эса, чўлнинг ички томонига йўл олиб, янги трассаларни вужудга келтирмоқдалар. Қизилқумда янги шаҳарлар қад кўтармоқда. Бу шаҳарларда кўркам бинолар қурилди. Ўзбекистон меҳнаткашларининг ана шу зафари рангли фотосуратларда ёрқин тасвирланган.

Журнал саҳифаларида республикамизнинг пойтахти Тошкент ҳақида мароқли ҳикояни ўқиш мумкин. Қишлоқда инженер-техник ва механизатор кадрлар кўпайиб бораётганлиги, ўқув юртлари шоҳобчалари кўп ташкил этилганлиги тўғрисидаги мақола ҳам босилган.

«Сельская новь» журнали мамлакатимиздаги атоқли олимлар ва мутахассисларнинг, донгдор кишиларнинг мақолаларини, шунингдек очерк, ҳикоя ва шеърларни босиб чиқаради. Журналнинг саҳифаларида тарихий саналар календари, хилма-хил ахборотлар ва турли маълумотлар чоп этилади.

Журнал редакцияси бундан кейинги сонларида Мирзачўлнинг ўзлаштирилиши, Тошкент областидаги «Правда» колхози аъзоси Анатолий Кан бошлиқ илғор бригаданинг ишларига доир фотоочеркни ва бошқа материалларни босиб чиқаради.

Журналга бутун йил бўйи обуна бўлиб ёзилиш мумкин.

(УзТАГ).

Фотолавҳалар

Суратларда: (чапдан) Хўжайлидаги пахта заводининг ишчиси Е. Сапаров, ёғ заводининг ишчиси Е. Ким ўртоқларни ҳамда «Гулойим» универмагидаги радио ва электр товарлари бўлимини кўриб турибсиз. Сапаров билан Ким ўртоқлар ўз ҳамкасбларининг ҳурмат-эътиборини қозонганлар. Улар ўз корхоналарида намуна кўрсатиб ишлашмоқда. «Гулойим» универмаги коллективи аҳолига намунали хизмат кўрсатиб, савдо-сотиқ планларини орттириб бажаряпти.

Р. Саидов фотолари.

ЛОНДОН. Бутун мамлакат бўйлаб консерваторлар ҳукуматининг ишчиларга қарши чиқарган қонун лойиҳасига норозилик билдириб, оммавий иш ташлаш, митинг ва намойишлар бўлиб ўтди. Юз минглаб ишчилар завод ва фабрика цехларини ташлаб, ишчиларга қарши чиқарилган қонун лойиҳасига норозилик билдириб, шаҳар кўчаларига чиқишди. Суратда: Лондонинг Гайд-Паркида норозилик юриши.

ТАСС телефотоси.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

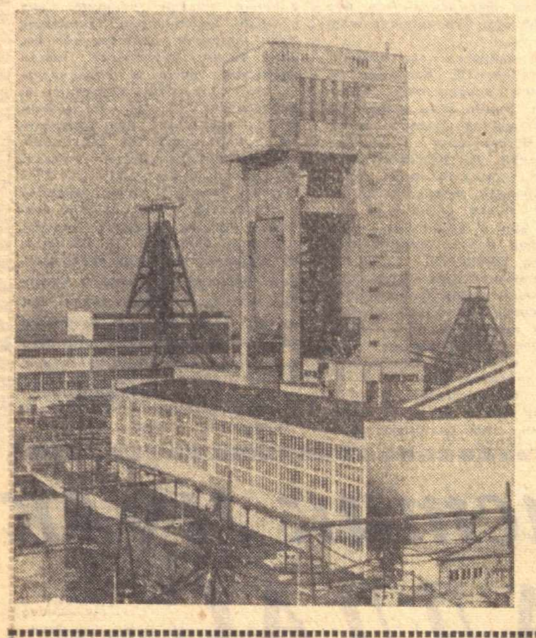

ПОЛЬША. Халқ ҳокимияти йилларида мамлакатда қатор юксак даражада механизациялашган шахталар вужудга келди. Суратда 1970 йилнинг охирларида ишга тушган «Зофувка» шахтасининг янги объекти.

ЦАФ—ТАСС фотоси.

ПОКИСТОН БЎЙЛАБ

(Журналист ён дафтаридан)

— Тоошкан? Ўзбекистон?? О, дўсти, дўсти!

Москвадан парвоз қилган улкан совет ҳаво лайнери Карочи тупроғига қўнгач, орадан бир неча дақиқа ўтиши билан ана шундай ҳаяжонли сўзларни эшитдим. Рўпарамда турган аэропорт хизматчиси дағал ва чайир қўллари билан кафтимни маҳкам қисиб, «дўсти, дўсти» деган сўзларни такрорлар, оппоқ тишларини ярқиратиб, жилмаярди.

Мамлакат шаҳар ва қишлоқлари бўйлаб бир ҳафта кезган бўлсак, шу кунлар давомида аэропорт юкчиси айтган ўша тўрт оғиз жўшқин сўзни ҳар куни бир эмас, ўн марталаб эшитдик. Бизни советлар юртидан, Ўзбекистондан эканимизни билган олим ҳам, ишчи ва студент ҳам Тошкент деган сўзни қандайдир бир меҳр ва миннатдорчилик туйғуси билан тилга оларди.

Гапнинг сирасини айтганда, бу элда табиат сахийлик билан сайқал берган дилрабо жойлар кўп экан. Халқ даҳоси ва меҳнати билан бунёдга келган ва шу халқнинг қадимийлиги, унинг узоқ-узоқ даврларда илдиз отган маданиятини ифода этувчи тарихий ёдгорликларни, қадамжоларини айтмайсизми? Улар олдида одам ақли лол қолади, улкан истеъдодлар санъатига таҳсин ўқийди, киши.

Бундан бир неча асрлар муқаддам қурилган мадраса ёки саройни кўздан кечираётганингизда ёнингизга бирор покистонлик келиб қолгудай бўлса, сизга у биринчи бўлиб салом беради ва:

— Ўзбекистон? Дўсти, дўсти — дейди самимият билан.

Қизиқ, Ўзбекистон билан Покистонни минглаб километр масофа ажратиб турса, борди-келдимиз ҳам ҳисобли бўлса-ю, улар бизга нега ўзларини бунчалик яқин тутаркин-а, деган савол туғилиши мумкин.

Келинг, бу саволга покистонлик кино арбоби Муштоқ Рожнинг гапи билан жавоб берайлик.

— Сизларнинг ҳамюртингиз, андижонлик хуштаъб шоир Бобир бизнинг ватанимизга муҳолиф сифатида келган бўлса ҳам, унинг қалбида бизнинг элимизга нисбатан эзгулик, ажиб бир меҳру-муҳаббат уфуриб турарди. Сиз Покистон шаҳарларидаги энг салобатли, энг гўзал, неча юз йиллардан бери қилт этмай турган, чўққилари булутларга етгудай сарой ва мадрасаларни, арку кошоналарни кўргандирсиз? Буларнинг ҳаммаси Бобирийлар қўли билан бунёд бўлган! Бобир ва унинг салтанати ворислари бизнинг тараққиётимиз ва маданиятимиз ҳомийлари сифатида биз учун қадрли бўлиб қолганлар!

Бундай гап истилочи ҳақида эмас, балки шу юрт, унинг маданияти ва маърифатининг ғамини еган одамлар ҳақидагина айтилиши мумкин.

Эртасига Лаҳорнинг тарихий обидаларга бой кварталларида хусусан, Шоҳижаҳон қалъасида бўлганимизда Бобир ворислари қўли билан дунёга келган ажойиб санъат обидаларини, инсон тафаккурининг маҳсули бўлмиш ғоят гўзал ва жозибали архитектура ансамбларини кўриб, ўтмишдошларимиз билими ва санъатига қойил қолдик. Тўрт юз йилнинг нарёгида бино бўлган бўлса-да, кўрку-ҳашамини ҳали ҳам йўқотмаган, муҳандис ва меъмор аҳлининг юксак истеъдодини кўз-кўзлаб турган бу азим қалъадаги осмонўпар бинолар, қолаверса, қадамжога айланган Жаҳонгир мавзолейи лаҳорликларнинггина эмас, бутун покистонликларнинг ҳам зиёратгоҳи бўлиб қолган. Ўша куни бирор байрам ёхуд бошқа хил расмий маросим бўлмаса ҳам, минг-минглаб лаҳорликлар неча ўн гектарлаб майдонни эгаллаб ётган улкан қалъа биноларини қизиқиш ва ҳайрат билан томоша қилаётганликларини кўрдик.

Карочи кўчаларидан бирида бўлган бир учрашув сира эсимдан чиқмайди.

Шундоққина биқинида денгиз тўлқинлари пишқириб, қирғоқларга сапчиб ётган бу азим шаҳар кечаси-ю кундузи ўзига хос бир ғовур билан яшайди. Шаҳар кўчаларидан ўтиб борар экансиз, Шарққа хос, хилма-хил манзара ва лавҳалар кўз ўнгингизда гавдаланади. Бир вақт марказий кўчаларнинг биридан ўтиб, расталар тизилиб кетган яна бир кўчага қайрилдик. Катта йўлни ҳам, бозорни ҳам эслатувчи бу манзил бамисоли улкан ари уясидек ғувиллайди. Молини бозорга солаётган боққолларнинг овози, газетафуруш болаларнинг товуши, темирчилар дўконларида сандонларга урилаётган болғаларнинг тақа-туқи, қўтослар қўшилган ва ўзимизнинг Қўқон араваларни эслатувчи аравалар гупчагидан чиққан ғийқиллаган товушлар, қўйингчи, шу хилдаги яна ўнлаб хил овозлар тавсифлаш маҳол бўлган ғалати бир ғовурни вужудга келтирган. Магазинлар, дўкону-дўкончалар, атторликлар шунақаям сероб-ки, олувчидан сотувчи кўпга ўхшайди. Шундай бўлиши ҳам табиий. Нега десангиз, тирикчилик даражаси анча қийин бўлган бу мамлакатда меҳнаткашлар янги либосдан кўра бир бурда нон ҳақида кўпроқ ўйлайди.

Дўконлардан бирининг ёнида қўлтиқтаёққа суянган, бир оёғи йўқ одам бизга тикилиб турганини сезиб қолдим. У қўлтиқтаёқларини тўқиллатиб биз томон кела бошлади. Биз ҳам унга пешвоз чиқдик. Салом-аликдан сўнг унинг оғзидан чиққан биринчи сўз:

— Тоошкан? — деган сўроқ бўлди.

Биздан «ҳа» деган жавобни эшитгач, унинг кўзлари яшнаб кетгандай бўлди. Тўлқинланиб, ўз она тилида бир нималар деди. Кейин бир қўлтиқтаёғига суянди-да, иккинчисини қўлига олиб, милтиқ отаётган одамга тақлид қилди: «Ҳиндустон—Покистон... Тошкент! Декларация!»

Ҳаммаси тушунарли! Империализм сепган адоват уруғи, унинг гиж-гижлаши ва иғвоси натижасида бир-бирига яқин, бир-бири билан қўшни бўлган икки мамлакат ўртасида уруш чиқди, ҳар икки тарафдан ҳам қанча-қанча одамларнинг ёстиғи қуриди. Бу бечора ҳамсуҳбатимиз ҳам битта оёғини шу адолатсиз уруш кунлари йўқотганга ўхшайди. Лекин у ҳаяжонда, кўзларидан ўт чақнаб турарди. Тошкент Декларацияси туфайли қон тўкиш тўхтатилди, осойишта кунлар бошланди. Тинчликка нима етсин! Ҳамсуҳбатимизнинг тарам-тарам ажин босган пешанаси остида чақнаб турган кўзларида худди шу ифода бор эди!

Дарвоқе, покистонликлар бизнинг адабиётимизга ҳам катта қизиқиш билан қарарканлар. Лаҳорда бўлган учрашувлардан бирида Мумтоз Ҳусайн деган муаллим билан гаплашиб қолдим. Маълум бўлишича, улкан адибимиз Ойбек 1948 йили Покистонда бўлганида Мумтоз Ҳусайн у билан учрашган ва суҳбатлашган экан. «Ғоят улкан ва баркамол ёзувчи эди Мусо» дея ҳикоя қилади мезбон. У Ғафур Ғулом ва Мирзо Турсунзодаларни ҳам Шарқнинг буюк шоирлари деб атади.

Биз тинчлик ва эркка ташна бу мамлакатда бўлган кунларимизда кўплаб ишчи ва хизматчилар, студент ва олимлар, шоир ва деҳқонлар билан учрашиб, суҳбатлашдик. Очиғини айтганда, оддий меҳнаткашлар тирикчилиги ночор аҳволда эканини кўрдик. Улар бир бурда нонни машаққат билан топишади. Уй-жой танқислиги, озиқ-овқат танглиги, ишсизлик, саводсизлик ҳалиям ўзининг машъум шарпасини кўрсатиб турибди. Дёҳқонларнинг асосий қисми бир шапалоқ ерини ҳамон ўша ибтидоий омоч ва сўқа билан тирнаб, экин-тикин қилади. Хуллас, неча ўн йиллар давомида бу мамлакатнинг сиқиб сувинигина ичиб келган империалистлар унга очлик, қашшоқлик, қолоқлик ва жаҳолатнигина мерос қилиб қолдирдилар.

Эрксевар халқ келгиндиларнинг ковушини тўғрилаб қўйгандан кейингина мамлакат эркин нафас ола бошлади. Ўтган давр ичида покистонликлар ўз олдиларида кўндаланг бўлиб турган катта-кичик проблемаларни ҳал қилиб келишяпти. Бу борада уларга Совет Иттифоқи беғараз кўмак бераётир. Бизнинг инженер ва техник ходимларимиз, шифокорларимиз, агроном ва ирригаторларимиз бу мамлакатда самарали меҳнат қилишаётгани ҳақида дўстларимиз миннатдорчилик билан гапириб бердилар.

Айтгандай, инглиз мустамлакачиларининг Покистондаги қора қилғиликлари ҳақида сўз борганда, уларнинг археологик қазишмалар вақтидаги ғайриқонуний хатти-ҳаракатлари ҳақида ҳам тўхталиб ўтишга тўғри келади. Мамлакатнинг қадимий ва йирик шаҳри — Равалпиндидан унча узоқ бўлмаган адирлар бағрида ноёб бир тарихий ёдгорлик бор. Бу — эрамизгача бўлган II асрда бино қилинган Будда университетидир. Урду ва ҳиндлар ота-боболарининг узоқ тарихи ва юксак маданияти, маърифатидан далолат бериб турган бу азим бино баланд адир устида, гранит тош ва махсус ғиштлардан тикланган. Тўғри, икки қаватли улкан дорилфунуннинг иккинчи қавати довуллар, муссон ёмғирлари, жазирама офтоб таъсири ва даврлар ўтиши натижасида нураб, емирилиб кетган. Шундай бўлишига қарамай, унинг аудиториялари, кутубхоналари, мажлис заллари, емакхона ва спорт заллари, ётоқхона ҳамда ҳовузлари, ҳаммомларининг ўрни манаман деб кўзга ташланиб турибди. Биз жуда кўп ҳайкаллар ўрнидан кўчириб кетилганини кўриб ҳайрон бўлдик. Покистонлик дўстларимизнинг ачиниб ҳикоя қилишларича, бу ердаги неча ўнлаб ноёб ҳайкал ва бошқа хил тасвирлар археолог ниқоби остида иш кўрган инглиз олибсотарлари томонидан ўғирлаб кетилган экан.

Покистонликларнинг моддий ва маънавий бисотларини талон-торож қилган келгиндилар эндиликда бундай номақулчиликларни такрорлашга ҳаддилари сиғмаса-да, бу халқнинг маънавий ҳаётига бошқа турли воситалар билан бурунларини суқишга интилишяпти. Шаҳар ва қишлоқларда Ғарбий Европа мамлакатлари ва АҚШда ишлаб чиқилган тутуруқсиз фильмлар намойиш қилиняпти. Аммо бу олди-қочди фильмлар оддий покистонликларнинг табиатига тамомила ёт нарса эканлиги уларнинг кўз қарашларидан ҳам билиниб турибди.

Ҳа, Покистон халқи матонатли, баҳодир халқ. Дўсти ким-у душмани ким — буни яхши биладиган халқ. У империализм юқтирган ҳору-ҳас, чангу-ғуборни эгнидан қоқиб ташлаб, дўстлари кўмагида ўз орзулари томон қадам ташлаяпти.

Охунжон ҲАКИМОВ.

АҚШ КОМПАРТИЯСИНИНГ БАЁНОТИ

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). АҚШ Коммунистик партияси Миллий Комитети Сиёсий Комитети аъзоларининг делегацияси АҚШ Компартиясининг миллий раиси Генри Уинстон бошчилигида СССРнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги доимий ваколатхонасига келиб, Америка сионистларининг Нью-Йоркда Советларга қарши қилган террорчилик ҳаракатлари муносабати билан баёнот топширди.

Нью-Йорк маъмурлари совет ходимларини ишлаши учун тегишли шароитни таъминлаб бермаётганликлари ва совет ходимларига қилинаётган безорилик ҳужумларининг пайини қирқмаётганликлари муносабати билан мазкур баёнотда Коммунистик партия Миллий Комитети норозилик билдирди, террорчиларнинг ҳаракатларидан ва Америка маъмурлари мана шу террорчилик ҳужумларига ҳамда иғвогарликларга йўл қўйиб келаётганликларидан Компартия ўзининг ғазабланганлигини изҳор қилди.

Миллий Комитет «Яҳудийларни ҳимоя қилиш иттифоқи» деб аталган миллатчилик ғангстерлик ташкилотининг ҳаракатларини қаҳру ғазаб билан қоралайди. Бу ташкилот «яҳудийларни ҳимоя қилиш» ниқоби остида, дейилади баёнотда, Совет Иттифоқига туҳматлар қилмоқда, ваҳолонки, Совет Иттифоқи миллион-миллион яҳудийларни ҳужум қилиб келаётган нацист армияларидан қутқариб қолган эди.

Совет коммунистлари, ана шу мамлакатнинг халқлари чоризмни ағдариб ташлаб, антисемитизмни ва миллий зулмни тугатиб Совет Иттифоқидаги кўп сонли халқларнинг ҳаммасига, шу жумладан, яҳудийларга ҳам эркинлик ва тенгликни таъминлаб бердилар, бунинг натижасида яҳудий халқ оммасининг турмушнинг ҳамма соҳаларида сира мисли бўлмаган тараққиётга эришмоғи учун шарт-шароит яратиб берилди. Совет Иттифоқи антисемитизмни ҳуқуқ соҳасида ва амалда қонундан ташқари деб эълон қилган биринчи мамлакат бўлди.

«Яҳудийларни ҳимоя қилиш иттифоқи» кўтариб чиқаётган шиорлар, дейилади Миллий Комитетнинг баёнотида, замонавий фашистларнинг шиоридир. Бу шиорлар ўнгларнинг, фашистлар ва антисемистларнинг манфаатини ифодалайди. Бундайлар Қўшма Штатларда ҳали ҳам оз эмас, улар кўпгина жойларда ва оромгоҳларда яҳудийларнинг истиқомат қилишига ва яҳудийларнинг кўпгина лавозимларда ишлашларига ҳали ҳам йўл қўймайди.

Совет Иттифоқи Яқин Шарқда демократик ва антиимпериалистик мақсадларни кўзлаётганлиги, араб халқларининг империалистлардан тўла равишда мустақил бўлишини таъминлашга интилаётганлиги, Исроилнинг тажовузкорлик сиёсатига қарши чиқаётганлиги учун ҳам мана шу фашизмга берилган унсурлар Совет Иттифоқига нафрат кўзи билан қарамоқдалар. Фашизмга берилган унсурлар Совет Иттифоқига туҳматлар қилаётганлигининг сабаби шуки, у тинч-тотув яшаш сиёсатини изчиллик билан ўтказиб келмоқда ва қуролланиш пойгасини тугатишга интилмоқда.

Тўрт давлат элчиларининг учрашуви

ҒАРБИЙ БЕРЛИН, (ТАСС). Бу ерда собиқ контрол кенгашининг биносида тўрт давлат элчиларининг навбатдаги учрашуви ўтказилди.

Эълон қилинган ахборотда айтиладики, элчилар кўриб чиқилаётган материалларни амалий муҳокама қилишни давом эттирдилар. Улар эндиги сафар 9 февралда учрашишга аҳдлашдилар.

Экспертлар иштироки билан бўлаётган маслаҳатлашишни давом эттиришга ҳам қарор қилинди.

Италияда қимматчилик

РИМ, 20 январь, (ТАСС). Италиядаги ҳафталик «Экспрессо» журналининг маълумотларига қараганда, Италияда қимматчилик 1959 йилдан 1970 йилга қадар бўлган вақт ичида 48,1 процент ошган. Озиқ-овқат маҳсулотларининг нархлари 47,4 процент, кийим-кечак нархлари 38,8 процент кўтарилган, квартира ҳақи 94,2 процент ошган. Аҳолига хизмат кўрсатишнинг ҳар хил турлари, шу жумладан шаҳар транспортида юриш ҳақи 62,2 процент қимматлашган.

Намойишда қатнашганлиги учун

ЛОНДОН, (ТАСС). Англия парламентининг яна бир аъзоси — граждан ҳуқуқлари учун Шимолий Ирландияда бошланган ҳаракат қатнашчиси Фрэнк Макманус қамаб қўйилди.

Эннис Киллендаги суд Ф. Макманус «қонунга хилоф намойишда» — граждалик ҳақ-ҳуқуқлари учун курашувчиларнинг 28 ноябрда бўлиб ўтган намойишида қатнашган деб айблаб уни озодликдан олти ой маҳрум этишга ҳукм қилди.

ҒАЛАЁНЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

ЛОНДОН, 20 январь. (ТАСС). Белфастда ғалаёнлар давом этмоқда. Кейинги вақтларда бу ерда деярлик ҳар кечаси энг оддий граждалик ҳуқуқларини талаб этаётган католик камбағаллари билан инглиз қўшинлари ўртасида тўқнашувлар бўлиб турибди. Бугун Хилл-Стритда бир неча ёндирувчи бомба портлади.

Граждалик ҳуқуқлари учун курашувчилар инглиз оккупациячи қўшинларининг мамлакатда туришига қарши тобора кескин норозилик билдирмоқдалар ва Ольстер маъмурлари Лондоннинг ана шу қўшинларга репрессия чораларини кўриш ва одамларни қамоққа олиш учун янада катта ҳуқуқлар беришини талаб этаётганлиги сабабли ташвишланаётганликларини изҳор қилмоқдалар.

БИРИНЧИ НОМЗОД— МАКГОВЕРН

1972 йилнинг ноябрида АҚШда президентликка навбатдаги сайловлар ўтказилади. Вашингтондан олинаётган хабарларга қараганда, ҳозирданоқ сайлов олди кампанияси бошлаб юборилган. Бу соҳада демократлар ташаббускор бўлиб чиқдилар. Яқинда «Американликлар — демократик ҳаракат тарафдори» ташкилотининг икки кун давом этган конференцияси ана шундан далолат бериб турибди. Демократик партиянинг либерал қанотини бирлаштирувчи ана шу ташкилотнинг бўлиб ўтган конференциясида 1972 йилда ўтказиладиган президент сайловидаги демократик партиянинг стратегияси ва тактикаси масаласи кўрилди.

АҚШ демократик партияси, деди ана шу конференцияда ташкилот раиси Ж. Даффи, ҳозирги президент Никсоннинг Шарқи-Жанубий Осиёдаги сиёсатига қарши чиқа оладиган номзодга мухтождир. Даффи ўз сўзида АҚШ ҳукумати ўтказиб келаётган «вьетнамлаштириш» сиёсати Вьетнам ишларига ҳарбий йўл билан аралашувимизни давом эттириш ва кенгайтириш сиёсатидир, бундай аралашувнинг охири кўринмаётир, деб таъкидлади.

Конференцияда сўзга чиққан кишиларнинг кўпчилиги бу йил монополияларга солинадиган солиқни 2,6 миллиард доллар миқдорида камайтириш тўғрисидаги президент қарорини кескин танқид қилдилар. Баъзи делегатлар эса мамлакат маориф, соғлиқни сақлаш, социал таъминот ва бошқа ички эҳтиёжлар учун маблағга ғоят муҳтож бўлган бир пайтда монополияларга ён босиб, уларга имтиёзлар берилаётганини алоҳида таъкидлаб ўтдилар.

Демократларнинг ана шу конференциясидан кейин ҳеч қанча вақт ўтмай, бўлажак президент лавозимига биринчи номзод ҳам эълон қилинди. У демократик партиянинг вакили Жанубий Докота штатидан 48 яшар сенатор Жорж Макговерндир.

Сенатор Макговерн ўз номзодининг президент лавозимига кўрсатилишига иккинчи марта уринмоқда. Унинг номзоди 1968 йилги президент сайловларида ҳам кўрсатилган эди. Ўшанда у демократларнинг Чикагода миллий съезди очилишидан икки ҳафта бурун тинчлик тарафдори бўлиб сайловолди курашига қўшилган эди. Унинг асосий талаби Вьетнамдаги урушни тугатиш ва Қўшма Штатларнинг ижтимоий проблемаларини ҳал қилишга тезроқ киришишдан иборат эди. Бироқ ўша пайтда у муваффақиятсизликка учради.

1968 йилдаги сингари бу йил ҳам Макговерн ўз номзоди кўрсатилишининг асосий мақсади қилиб Вьетнамдаги урушни тугатишни қўймоқда. Америка шарҳловчиларининг фикрига қараганда, сенатор Макговернинг президент лавозимига номзод қилиб кўрсатилиши ва сайлов олди кампаниясининг жуда эрта бошланганининг асосий сабаби республикачилар партиясининг позицияси анча бўшашганлигидан далолат беради. Хозир мамлакатнинг иктисодий аҳволи борган сари ёмонлашиб бормоқда, ишсизлар сони тинимсиз ўсиб боряпти, бунинг устига Вьетнамдаги урушни тўхтатамиз деб берилган ваъдалар амалга ошмай қоляпти. Ана шуларнинг ҳаммаси американликларда ўзларининг ҳозирги ҳукуматларидан норозиликнинг кучайишига сабаб бўлмоқда. Янги президент сайловигача ҳали салкам икки йил вақт бўлишига қарамай, ҳозирданоқ номзодлар кўрсатилишининг боиси ҳам ана шунда.

Ф. ШОҲИСМОИЛОВ.

ВАТАНПАРВАРЛАРНИНГ ЖАНГОВАР МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

Жанубий Вьетнамдан хабар беришларича, Тхузаумот вилоятида ҳаракат қилаётган Халқ озодлик қуролли кучлари муваффақиятли жанговар операциялар натижасида 1970 йилда душманнинг 360 мингдан ортиқ солдат ва офицерини, шу жумладан мингдан ортиқ американликларни сафдан чиқардилар. Жанубий Вьетнам ватанпарварлари душманнинг 139 ҳарбий машинасини йўқ қилдилар ва 51 самолётини уриб туширдилар.

Озодлик матбуот агентлиги хабар беради: Халқ озодлик қуролли кучларининг жангчилари Лонган вилоятида Америка — Сайгон қўшинларининг 17 мингга яқин солдатини йўқ қилдилар, душманнинг 72 та мустаҳкамланган пунктини тор-мор этдилар, 54 та ҳарбий катерини сувга чўктирдилар ёки ёндирдилар, жуда кўп миқдорда ҳарбий аслаҳаларни қўлга киритдилар.

Жанубий Вьетнамнинг Озодлик кучлари бу йил душман позицияларига кучли зарба беришни давом эттирмоқдалар. 2 январда Лонгкхань вилоятида Американинг биринчи аэромобил дивизияси бўлинмаларига ҳужум қилинди. Муваффақиятли ҳужум натижасида 25 солдат ўлдирилди, вертолёт уриб туширилди ва иккита артиллерия тўпига шикаст етказилди. (ТАСС).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РАДИО БУГУН

6.15 — Тонгги концерт. 8.25 — Ватан ҳақида қўшиқлар. 9.30 — Фортепьяно пьесалари. 9.50 — Халқаро мавзуларда суҳбат (тожикча). 10.10 — Ёшлик қўшиқлари. 11.15 — «Депутат ва ҳаёт» туркумидан. Радиоочерк. 11.30 — С. Юдаков. Поэма-рапсодия. 11.45 — Москва. 12.15 — Халқ талантлари концерти. 13.30 — Совет композиторларининг фортепьяно куйлари. 16.10 — Ёшлар учун музикали соат. 16.50 — «Правда» газетасининг обзори. 17.00 — А. Навоий поэмалари асосида ўзбек композиторлари яратган балетлар. 18.00 — «Коммунистик ахлоқ ва тарбия мавзуларида». 18.10 — Ёшлик куйлайди. 19.20 — Радио эшитувчиларнинг талабларига мувофиқ концерт (татарча). 20.00 — «Узбекистан индустриальний» радиожурнали. 20.30 — Саноат ходимлари учун концерт. 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 — Талабаларга мувофиқ концерт. 22.30 — А. Мухтор. «Қорақалпоқ қиссаси». Радиопостановка. 24.00 — Музикали программа.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30—**Тошкент.** «Ахборот». 18.40—Телефильм. 19.15—Музикали кўрсатув. **Узбек тилида:** 20.00—«Ахборот». 20.15—Пропагандист» 20.50—Концерт. 22.05—«Бўстон».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00—**Москва.** 13.05—Янгиликлар. 13.15—«Порла, юлдузча». 13.55—Бадиий фильм. 15.30—Янгиликлар. 18.00—**Тошкент.** Ўқув кўрсатувлари. 20.00 — **Москва.** 20.05—Янгиликлар. 20.15—«Сенга ёшлик». 21.00 — Янгиликлар. 21.05—Совет республикалари фестивали: **Озарбайжон ССР.** 22.30—Италия Компартиясининг 50 йиллигига 22.30—«Апассионата» (телефильм). 24.00—«Вақт».

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00—**Тошкент.** Телефильм. 20.05 — «Тўлқинда—02». 20.25 — Цирк томошалари. 21.10—Кинофильм. 21.30—Инсон ва қонун. 22.00—**«Жаноби олийларининг адютанти»** (бадиий фильмнинг 4-серияси).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 22/I да **Корсар.** 23/I да **Чио-чио-сан.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/I да **Йўлчи юлдуз,** 23/I да **Мирзо Улуғбек.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 22/I да **Катта концерт,** 23/I да **Ҳалима,** 24/I да **Навоий Астрободда** (кундузи), **Ёшликда берган кўнгил** (кечқурун).

КИНО

Эгер юлдузлари (2 серия) — «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 3 кеч 6 ва 8.40 минутда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 8.45 минутда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 9 да), «КЎКЧА» (эрталаб соат 11, кундуз 2, 5 ва кеч 8 да).

Шпессартдаги қувноқ даврлар — «СПУТНИК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Икки океан сири (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, кундуз 1, 4, кеч 7 ва 10 да).

Цирк — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Директор (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 8.45 минутда).

Жаннатдан қувилган — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, эрталаб соат 11, кундуз 12.40, 4.40 ва кеч 8. 40 минутда).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

24, 31 ЯНВАРДА

СССР халқ артисти, Ҳамза мукофоти лауреати

ШУКУР БУРХОНОВНИНГ 60 ЙИЛЛИГИ ЮБИЛЕЙИ ОЛДИДАН

Софокл

ШОҲ ЭДИП

2 пардали трагедия

Бош ролларда — СССР халқ артисти, Ҳамза мукофоти лауреати ШУКУР БУРХОНОВ ва СССР халқ артисти, СССР Давлат ва Ҳамза мукофотлари лауреати СОРА ЭШОНТЎРАЕВА.

Спектакль кеч соат 7 яримда бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

РЕСПУБЛИКА «УЗГЛАВМЕТАЛЛОСНАБСБЫТ» БАЗАСИ

1971 йилда металл хом ашёларини марказлаштириб етказиб бериш учун

ШАРТНОМАЛАР ТУЗИШГА КИРИШДИ

Металл фақат шартнома тузганларга берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-57, Уста-Ширин кўчаси, 136-уй.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31— 972. Термиз — 23—27. Урганч — 34—55. Фарғона — 4—29—41. Гулистон — 22-09.

№ А. — 18. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Р. 14606.